

**ФОРМУЛАР ЗА ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ КОНВЕНЦИЈЕ О
ДОСТУПНОСТИ ИНФОРМАЦИЈА, УЧЕШЋУ ЈАВНОСТИ У ДОНОШЕЊУ
ОДЛУКА И ПРАВУ НА ПРАВНУ ЗАШТИТУ У ПИТАЊИМА ЖИВОТНЕ
СРЕДИНЕ (АРХУСКА КОНВЕНЦИЈА)**

Овај извештај се предаје у име РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ [име стране потписнице или потписника/це] у складу са одлуком I/8 и II/10

Име одговорног/е за подношење националног извештаја:	Небојша Покимица, помоћник министра, Министарство животне средине и просторног планирања
Потпис:	
Датум:	30.12.2010. године

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ

Молимо Вас да пружите потребне податке о пореклу извештаја

Страна потписница	РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Национална контакт особа	
Пуно име институције:	Министарство животне средине и просторног планирања
Име и звање државног службеника:	Тина Јањатовић, Саветник
Поштанска адреса:	Београд, Омладинских бриграда 1.
Телефон:	011-269-16-73 и 011-285-61-59
Факс:	011-31-31-355
Имејл:	tina.janjatovic@ekoplan.gov.rs
Контакт особа за национални извештај (ако се разликује од националне контакт особе):	

Пуно име институције:	
Име и звање службеника:	
Поштанска адреса:	
Телефон:	
Факс:	
Имејл:	

I. ПРОЦЕС ПРИПРЕМЕ ИЗВЕШТАЈА

Наведите укратко како је текао процес припреме извештаја, укључујући и податке о врсти органа јавне управе који су били консултовани или учествовали у његовој припреми, о начину на који је јавност консултована и како је резултат тих консултација узет у обзир, као и о материјалу који је коришћен као основа за припрему извештаја.

Одговор:

а) Извештај о спровођењу Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине (Архус, 1998.) („Извештај”) сачинили су експерти Министарства животне средине и просторног планирања (МЖСПП) у сарадњи са представницима надлежних органа и организација. Израду извештаја помогла је канцеларија ОЕБС у Београду. Током израде Извештаја затражена су мишљења од свих релевантних државних и других органа у Републици Србији на републичком, покрајинском, градском нивоу (Београд, Крагујевац) као и Сталне конференције градова и општина. Такође, затражена су мишљења надлежних стручних организација, агенција, завода, итд. који се баве питањима од значаја за спровођење Архуске конвенције као и Београдске канцеларије Регионалног центра за животну средину (РЕЦ). Већи део надлежних органа и организација доставио је своја мишљења у писаној форми. Од представника значајнијих државних и других органа формирана је Радна група која је разматрала нацрт Извештаја.

б) Након доношења одлуке о изради Извештаја обавештење о тој одлуци, са позивом јавности да достави своје ставове, мишљења, итд. стављено је на сајт

МЖСПП: <http://www.ekoplan.gov.rs/src/Izrada-Prvog-nacionalnog-izvestaja-o-implementaciji-Arhuske-konvencije--943-c83-content.htm>. Такође, обавештење о изради, стављено је на сајт удружења „Екофорум” (<http://www.ekoforum.org/index/default.asp>) и Архус центра – Крагујевац (<http://www.aarhuskg.rs/news/?id=368>). Обавештење о изради Извештаја „Екофорум” је упутио на адресе преко 130 удружења. Нацрт извештаја је стављен на сајт МЖСПП 26.октобра 2010. године а након тога је организована јавна расправа у 5 градова Републике Србије.

в) Сва мишљења надлежних органа и удружења која су достављена у фази израде Извештаја размотрена су и узета у обзир од стране експерата МЖСПП и чланова Радне групе. Неки ставови и мишљења појединих надлежних органа су директно преузети у Извештај. Сва мишљења и ставови изражени у фази јавне расправе такође су размотрена и узета у обзир.

г) За израду Извештаја коришћени су различити материјали као што су:

-важећи прописи РС

-прилози надлежних органа и организација

-стратешки документи усвојени од стране надлежних органа и организација (Национални програм заштите животне Средине, Национална стратегија одрживог развоја, Стратегија реформе правосуђа, Стратегија развоја система бесплатне правне помоћи у Републици Србији, Национални програм за интеграцију Републике Србије у Европску унију, итд.

-извештаји о раду надлежних органа (Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, извештаји о стању животне средине у Републици Србији, годишњи извештај Сектора за контролу и надзор у МЖСПП, извештаји о раду Фонда за заштиту животне средине, итд)

-прилози и коментари привредних субјеката, удружења итд.

II. ПОСЕБНЕ ОКОЛНОСТИ РЕЛЕВАНТНЕ ЗА РАЗУМЕВАЊЕ ИЗВЕШТАЈА

Известите о посебним околностима које су релевантне за разумевање извештаја. На пример: да ли је постоји нека федерална или/и децентрализована структура која доноси одлуке, да ли одредбе Конвенције имају директан утицај након њеног ступања на снагу, или да ли финансијска ограничења представљају значајну препреку у примени Конвенције (опционо).

Одговор:

а) Ово је први извештај о спровођењу Архуске конвенције у Републици Србији. Република Србија је ратификовала Конвенцију о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине („Службени гласник РС-Међ. уговори”, бр. 38/09) 12. маја 2009. године и чланица је Архуске конвенције од 31. јула 2009. године (http://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsq_no=XXVII-13&chapter=27&lang=en).

Република Србија није чланица Протокола о регистрима испуштања и преноса загађујућих материја (ПРТР) (Кијев, 2003) али је процес припреме за потврђивање у току. Република Србија није потврдила ГМО амандман на Архуску конвенцију (Алмату, 2005).

б) Према одредбама члана 176. Устава Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 98/06) „грађани имају право на покрајинску аутономију и локалну самоуправу, које остварују непосредно или преко својих слободно изабраних представника. Аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе имају статус правних лица.”

Према одредбама члана 2. Закона о територијалној организацији Републике Србије (ЗТО) („Службени гласник РС”, бр. 129/07) „територијалну организацију Републике Србије чине општине, градови и град Београд као територијалне јединице и аутономне покрајине као облик територијалне аутономије.”

в) Према одредбама члана 16. Устава Републике Србије „општеприхваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори саставни су део правног поретка Републике Србије и непосредно се примењују. Потврђени међународни уговори морају бити у складу са Уставом Републике Србије.”

г) Процењује се да постојеће стање институционалних капацитета и одређени финансијски проблеми могу утицати на потпуно и доследно спровођење Архуске конвенције.

III. ПРАВНЕ, РЕГУЛАТИВНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРИМЕНУ ОПШТИХ ОДРЕДБИ У СТАВОВИМА 2, 3, 4, 7 И 8 ЧЛАНА 3

Наведите правне, регулативне и друге мере којима се примењују одредбе у ставовима 2, 3, 4, 7 и 8 члана 3.

Одговор:

Већи број прописа Републике Србије садржи одредбе којима се обезбеђује транспозиција одговарајућих одредаба члана 3. Архуске конвенције:

-Устав Републике Србије („Службени гласник РС”, број 98/06)

-Закон о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05 и 101/07) (ЗДУ)

-Закон о државним службеницима („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 81/05-испр., 83/05-испр., 64/07, 67/07-испр., 116/08 и 104/09) (ЗДС)

-Закон о општем управном поступку („Службени лист СРЈ”, бр.33/97, 31/01, „Службени гласник РС”, број 30/10) (ЗОУП)

-Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС”, бр. 120/04, 54/07, 104/09 и 36/10) (ЗСПИЈЗ)

-Закон о локалној самоуправи „Службени гласник РС” број 129/07) (ЗЛС)

-Закон о удружењима („Службени гласник РС” број 51/09) (ЗУ)

-Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, број 72/09) (ЗОСОВ)

-Закон о заштитнику грађана („Службени гласник РС”, бр. 79/05 и 54/07) (ЗЗГ)

-Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09) (ЗЗЖС)

- Закон о Фонду за заштиту животне средине („Службени гласник РС”, број 72/09) (ЗФЗЖС)
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 72/09) (ЗПУЖС)
- Правилник о поступку јавног увида, презентацији и јавној расправи о студији о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05)
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, број 135/04) (ЗИСКЗЖС)
- Закон о заштити природе („Службени гласник РС”, број 36/09) (ЗЗП)
- Закон о водама („Службени гласник РС”, број 30/10) (ЗВ)
- Закон о шумама („Службени гласник РС”, број 30/10) (ЗШ)
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, број 36/09) (ЗЗВ)
- Закон о хемикалијама („Службени гласник РС”, број 36/09) (ЗХ)
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС”, број 36/09) (ЗЗОКРФ),
- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, број 72/09) (ЗПИ), итд.

Објасните како се ставови примењују. Посебно описати:

(а) У вези са ставом 2, мере које су предузете да се обезбеди да званичници и власти помогну и пруже потребна упутства;

Одговор:

-ЗДУ дефинише начела деловања органа државне управе, међу којима јавност рада, представља битно начело на којем почива рад управе (члан 11.). Органи државне управе дужни су да јавности омогуће увид у свој рад, према закону којим се уређује слободан приступ информацијама од јавног значаја. Према одредбама члана 79. ЗДУ органи државне управе дужни су да на примерен начин, пре свега у просторијама у којима раде са странкама, обавештавају странке о њиховим правима, обавезама и начину остваривања права и обавеза, своме делокругу, о органу државне управе који надзире њихов рад и начину контакта с њиме и о другим подацима битним за јавност рада и односе са странкама.

-Члан 76. ЗДУ предвиђа да су органи државне управе дужни да обавештавају јавност о свом раду преко средстава јавног информисања и на други прикладан начин а запослени који су овлашћени за припрему информација и података везаних за обавештавање јавности одговорни су за њихову тачност и благовременост. На тражење физичких или правних лица, органи државне управе дужни су да дају мишљења о примени одредаба закона и других општих аката, у року од 30 дана (члан 80.). Органи државне управе могу да врше поједине послове у месту изван свог седишта и седишта подручне јединице, у управним данима (члан 78.).

-Према одредбама Уредбе о управним окрузима („Службени гласник РС”, број 15/06) донете на основу ЗДУ управни окрузи се образују ради вршења послова државне управе изван седишта органа државне управе (министарства, посебне организације и органи управе у саставу министарства).

-Члан 8. ЗДС предвиђа да су информације о раду државних службеника доступне јавности, према закону којим се уређује слободан приступ информацијама од јавног значаја.

-Основна начела дефинисана у ЗОУП укључују, поред осталог, и начело заштите права грађана и заштите јавног интереса (члан 6) и начело пружања помоћи странци (члан 15). Орган који води поступак стараће се да незнање и неукост странке и других учесника у поступку не буду на штету права која им по закону припадају.

-ЗСПИЈЗ у члану 38. утврђује обавезу одговорног лица у органу власти (овлашћеног лица) за поступање по захтеву за слободан приступ информацијама од јавног значаја да „пружа тражиоцима неопходну помоћ за остваривање њихових права утврђених овим законом” (члан 38. став 2. тачка 1). Одредбама члана 39. истог закона државни орган има обавезу да, најмање једном годишње, израђује информатор са основним подацима о свом раду. Државни орган има обавезу да заинтересованом лицу, без накнаде, омогући увид у информатор, односно да му да примерак информатора, уз накнаду нужних трошкова.

-Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности (Повереник), између осталог, обавештава јавност о садржини ЗСПИЈЗ, као и о правима уређеним наведеним законом и обавља друге послове одређене законом. Повереник може да покрене поступак за оцену уставности и законитости закона и других општих аката (члан 35).

-Специфичну улогу у помагању јавности има Заштитник грађана који према ЗЗГ има, између осталог, следеће надлежности: контролише поштовање права грађана, утврђује повреде учињене актима, радњама или нечињењем органа управе, ако се ради о повреди републичких закона, других прописа и општих аката и контролише законитост и правилност рада органа управе, те је овлашћен да покрене поступак пред Уставним судом за оцену уставности и законитости закона, других прописа и општих аката.

-ЗЛС предвиђа да су органи и службе јединице локалне самоуправе дужни да обавештавају јавност о свом раду преко средстава јавног информисања и на други прикладан начин као и да грађанима у остваривању њихових права и обавеза дају потребне податке, објашњења и обавештења. Такође, органи и службе јединице локалне самоуправе дужни су да свима омогуће подношење притужби на свој рад и на неправилан однос запослених и да одговоре на њих у року од 30 дана, ако подносилац притужбе захтева одговор. Према истом закону, и у јединици локалне самоуправе може се установити заштитник грађана који је овлашћен да контролише поштовање права грађана, утврђује повреде учињене актима, радњама или нечињењем органа управе и јавних служби, ако се ради о повреди прописа и општих аката јединице локалне самоуправе.

-Члан 4. Правилника о поступку јавног увида, презентацији и јавној расправи о студији о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05) прописује да је надлежни орган дужан да свим заинтересованим органима и организацијама и јавности који врше увид у изложену студију о процени утицаја пружи потребне информације и помоћ приликом тумачења појединих решења и евентуалног давања примедби и мишљења на студију о процени утицаја.

(б) У вези са ставом 3, мере које су предузете да се промовише образовање и свест о заштити животне средине;

Одговор:

-ЗООСОВ дефинише да су циљеви образовања и васпитања, између осталог, и развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња (члан 4. тачка 11.). Истовремено се прописује да ученик има обавезу да се стара о очувању животне средине и понаша у складу са правилима еколошке етике (члан 112. став 2. тачка 9.).

-Члан 6. ЗЗЖС прописује обавезу државних органа, научних установа, установа у области образовања, здравства, информисања, културе и других установа, као и других облика удруживања, да у оквиру својих делатности, подстичу, усмеравају и обезбеђују јачање свести о значају заштите животне средине. Јачање свести о значају заштите животне средине обезбеђује се кроз систем образовања и васпитања, научно-истраживачког и технолошког развоја, усавршавања у процесу рада, јавног информисања и популаризације заштите животне средине. У вези са овим упућујемо и на члан 55. став 1. тачка 4. ЗЗЖС (признања и награде за допринос заштити животне средине), затим члан 65. ЗЗЖС (акциони планови).

-Чланом 17. став 1. тач. 12. и 16. ЗФЗЖС предвиђају се да се средства Фонда за заштиту животне средине користе нарочито за, између осталог, подстицање образовних, истраживачких и развојних студија, програма, пројеката и других активности, укључујући и демонстрационе активности, односно финансирање програма еколошког образовања и јачања јавне свести о питањима очувања животне средине и одрживог развоја.

- Члан 117. ЗЗП предвиђа да је Министарство надлежно за послове образовања (МНПО) дужно да осигура услове за унапређивање васпитања и образовања о заштити природе. МЖСПП, надлежни орган аутономне покрајине, завод и правна лица с јавним овлашћењима дужни су да обавештавају јавност о природним вредностима, заштити природе, њеној угрожености, факторима и последицама угрожавања. Упућујемо и на члан 7. тачка 11; члан 29. ст. 2. и 5; члан 30; члан 53. тачка 7.

- Такође, упућујемо и на ЗВ: члан 40. став 8; члан 143. тачка 5; ЗЗОКРФ: члан 2. тачка 27; ЗШ: члан 6. став 3. тачка 6; члан 36. став 3;

-Активности које се односе на образовање и развијање јавне свести у области животне средине и еколошке културе координира МЖСПП у сарадњи са Министарством просвете (МПР) и другим надлежним институцијама.

-МЖСПП је финансијски подржало велики број образовних пројеката, које су припремила удружења¹. Током 2009. године МЖСПП је суфинансирало укупно 31 пројекат удружења у контексту кампање „Очистимо Србију” у укупном износу од 10.000.000 динара². (видети и објашњење које се односи на спровођење става 4. овог члана Архуске конвенције).

-У оквиру активности Фонда за заштиту животне средине, а на основу јавног конкурса за суфинансирање пројеката едукативног карактера у области заштите животне средине чији су носиоци удружења, током 2009. године додељена су средства у укупном износу од 6.476.890,00 динара. Укупна вредност пројеката за

¹ Удружење, у смислу Закона о удружењима, јесте „добровољна и невладина недобитна организација заснована на слободи удруживања више физичких или правних лица, основана ради остваривања и унапређења одређеног заједничког или општег циља и интереса, који нису забрањени Уставом или законом.” (Члан 2. став 1).

² Списак удружења са називима пројеката као и додељеним средствима налази се на веб сајту МЖСПП где су објављени резултати за 2010 - http://www.ekoplan.gov.rs/src/upload-centar/dokumenti/razno/za_sajt.pdf

реализацију по овом позиву износила је 5.267.300,00 динара, од чега је исплаћено 5.234.244,31 динара. Фонд је за суфинансирање пројеката едукативног карактера чији су носиоци удружења за 2010. годину издвојио 10.000.000,00 динара³.

-Завод за заштиту природе Србије (ЗЗПС) је у протеклом периоду реализовао 37 различитих промотивних манифестација с циљем промовисања националне природне баштине, образовања у овој области и развијања јавне свести о значају заштите животне средине и природе.

-Један од значајнијих пројеката који промовишу значај еколошког образовања и еколошке свести јавности јесте пројекат „Програмске основе формирања Центра образовања за заштиту животне средине и одрживи развој у Београду”, који је израдило удружење грађана „Школа за опстанак”, за чију финансијску подршку је Секретаријат за заштиту животне средине града Београда издвојио средства у износу од 2.347.600,00 динара.

-У Крагујевцу су предузете мере да се промовише еколошко образовање и свест о потреби заштите животне средине кроз оснивање Центра за еколошко образовање и одрживи развој у Политехничкој школи у Крагујевцу. Реализацијом тог пројекта ће бити формирана и обучена група вршњачких едукатора који ће спроводити едукацију деце из Установе за децу и ученика основних школа.

(в) У вези са ставом 4, мере које су предузете да се обезбеди одговарајуће признање и подршка удружењима, организацијама или групама које промовишу заштиту животне средине;

Одговор:

-Место и улога удружења⁴, организација и група као и обавеза њихове подршке прописана је на различите начине у већем броју закона. Најширим одређењем се може сматрати чињеница да су удружења, организације или групе експлицитно дефинисани као део „јавности” у ЗЗЖС (Члан 3. тачка 26.), односно „заинтересоване јавности” (члан 3. тачка 28.) са свим правима које су важећим прописима установљени за „јавност”. Осим тога упућујемо и на члан 4. став 1. тачка 6 ; чл. 6, 7, 9. тачка 11; члан 55. став 1. тачка 6. Сличне одредбе, када су у питању дефиниције, налазе се и у ЗЗВ: члан 3. тач. 14. и 16.

-Такође, упућујемо на ЗЗП: члан 102. став 1. тачка 9; ЗПИ: члан 3; ЗВ: члан 142. став 3; ЗХ: члан 7. став 2; ЗУО: члан 13. став 2; члан 17. тачка 6.

-Одредбама члана 38. став 1. ЗУ је прописано да се средства за подстицање програма или недостајућег дела средстава за финансирање програма које реализују удружења, а који су од јавног интереса, обезбеђују у буџету Републике Србије. Влада, односно министарство надлежно за област у којој се остварују основни циљеви удружења, додељују наведена средства на основу спроведеног јавног конкурса и закључује уговоре о реализовању одобрених програма (став 2.). У смислу става 3. наведеног члана Закона, под програмом од јавног интереса нарочито се сматрају, између осталог, и програми у области: здравствене заштите, заштите и промовисања људских и мањинских права, образовања, науке, културе,

³ Фонд у 2010. суфинансира укупно 39 пројеката од 142 пријаве
http://www.sepf.gov.rs/dokumenti/prva/Konkurs_NVO_rezultati.zip

⁴ За списак регистрованих удружења које се баве заштитом животне средине по основу новог Закона о удружењима видети сајт <http://www.apr.gov.rs/Регистри/Удружења.aspx>

информисања, заштите животне средине, одрживог развоја, заштите животиња, заштите потрошача, борбе против корупције, као и хуманитарни програми и други програми у којима удружење искључиво и непосредно следи јавне потребе. Ставом 5. овог члана прописано је да се наведена средства могу додељивати и из буџета аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

-МЖСПП у буџету има и средства која се односе на суфинансирање пројеката удружења (за 2009. годину та средства су износила 17.000.000 динара, у 2010. години – 20.000.000 динара). Једном годишње МЖСПП расписује и конкурс за суфинансирање пројеката. У 2010. години „Конкурс за суфинансирање пројеката у области заштите животне средине чији су носиоци удружења објављен је у јуну месецу на сајту МЖСПП, а информација о Конкурсу објављена је и у три дневне новине. Конкурс је био отворен 20 дана (од 10. до 30. јуна), а Резултати Конкурса објављени су 35. дана након затварања Конкурса (5. августа) на сајту МЖСПП. На Конкурс је пристигло 356 пријава, од којих је МЖСПП, руководећи се утврђеним критеријумима и принципом географске заступљености свих делова Републике Србије, изабрало да суфинансира 48 пројеката делом тражених средстава.

-МЖСПП и представници удружења грађана потписали су 22. Априла 2010. године Меморандуме о сарадњи између МЖСПП и 122 удружења грађана и тиме започели процес успостављања институционалних механизма сарадње цивилног сектора и државних институција у области заштите животне средине. Реализацију меморандума координише канцеларија „Очистимо Србију” .

- Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој (ПЗЗЖСОП) у 2010. години расписао је Конкурс за доделу финансијских средства ради реализације пројеката удружења грађана који ће промовисати заштиту животне средине и конкретне активности у области заштите природних вредности, очувања и унапређења биодиверзитета, подизања свести јавности, умрежавања и програма едукације на територији АП Војводине. Поводом расписаног Конкурса пријавило се 172 удружења са 175 пројеката. На основу предлога Комисије за спровођење јавног конкурса, одобрено је суфинансирање 41 удружења и подељена су средства у укупном износу од 2.000.000,00 динара.

-Агенција за енергетску ефикасност суфинансира пројекте удружења намењене унапређењу енергетске ефикасности и ширем коришћењу обновљивих извора енергије у РС (2007, 2008. и 2009.). У датом периоду суфинансирано је укупно 20 пројеката, сумом од 8.400.000,00 динара.

-Секретаријат за заштиту животне средине града Београда је у последње четири године спровео јавне конкурсе за финансирање пројеката удружења.⁵ Право учешћа на овим конкурсима имале су удружења грађана и друштвене организације чије је подручје деловања град Београд и које сагласно одредбама свог оснивачког акта обављају активности у области заштите животне средине. Просечно је у оквиру јавних конкурса финансирано, односно суфинансирано, 33 пројекта годишње. Јавни конкурс у 2009. години реализован је под називом „Очистимо Београд”, а Секретаријат је за ту намену издвојио средства у износу од 6.600.000,00

---

⁵ У овом извештају нису обухваћени сви подаци о подршци удружењима од стране свих надлежних органа на свим нивоима власти у Републици Србији. Као пример се наводе, поред података о подршци коју пружа МЖСПП, и подаци Агенције за енергетску ефикасност, односно, подаци за Београд и Крагујевац.

динара. Тема Јавног конкурса у 2010. години је „Мој град је Бео Град”. Рачунајући на чињеницу да свест о значају животне средине из године у годину расте, што се показало и оправданим јер се на конкурс јавило 103 удружења у односу на 59 прошлогодишњих пријава, средства опредељена за овогодишњи Јавни конкурс су повећана и износе 18.000.000,00 динара. Секретаријат је подршком и дотацијама у укупном износу од 7.348.168,00 динара у наведеном периоду учествовао у реализацијама и других појединачних пројеката удружења који су се одвијали у оквиру обележавања значајних датума за животну средину или кампања у овој области (укупно 22 пројекта).

- Град Крагујевац је по први пут током 2010. године средствима Буџетског фонда за заштиту животне средине финансирао пројекте еколошких удружења. Поред Конкурса за пројекте удружења која се баве заштитом животне средине, подржавани су пројекти и акције удружења, организација и неформалних група којима се обележавају међународни еколошки догађаји.

(2) У вези са ставом 7, мере које су предузете да се промовишу принципи Конвенције, укључујући:

(I) Мере које су предузете да се координирају активности између и унутар министарстава у циљу информисања званичника који учествују у другим међународним форумима о члану 3, ставу 7 и о упутствима усвојеним у Алма-Ати, указујући на то да ли се мере координирања и даље примењују;

(II) Мере које су предузете да се обезбеди приступ информацијама на државном нивоу у вези са међународним форумима, укључујући фазе у којима је приступ информацијама био обезбеђен;

(III) Мере које су предузете да се промовише и омогући учешће јавности на државном нивоу, у вези са међународним форумима (на пример: позивање чланова из удружења да учествују у делегацијама стране потписнице на преговорима у вези са заштитом животне средине или укључивање удружења у формирање званичног става стране потписнице у оваквим преговорима) укључујући фазе у којима је приступ информацијама био обезбеђен;

(IV) Мере које су предузете да се промовишу принципи Архуске конвенције у протоколима других међународних форума;

(V) Мере које су предузете да се промовишу принципи Архуске конвенције у радним програмима, пројектима, одлукама и другим битним закључцима других међународних форума;

Одговор:

-Представници удружења учествовали су у активностима МЖСПП:

-у вези са припремама и реализацијом Шесте министарске конференције Животна средина за Европу, Београд, октобар 2007.године;

-у оквиру председавања Републике Србије, односно министра др Оливера Дулића, Управним саветом / Глобалним министарским форумом Програма УН за животну средину (GC/GMEF UNEP) – у својству чланова званичне државне делегације 2009-2011. године су учествовали Амбасадори животне средине;

-у вези са 18. заседањем Комисије УН за одрживи развој (UN CSD), Њујорк, САД, мај 2010. године су учествовали Амбасадори животне средине;

-представници удружења (Школа за опстанак, ЕкоНец, ЕкоФорум, Млади истраживачи Србије) учествовали су као пуноправни чланови Радне групе МЖСПП у процесу израде Првог оквирног акционог плана образовања за животну средину у функцији одрживог развоја – у контексту спровођења обавеза из Стратегије образовања за одрживи развој Економске комисије УН за Европу (UNECE).

-ЗЗПС промовише принципе Архуске конвенције у оквиру међународне сарадње коју развија са међународним организацијама и институцијама, као и реализације пројеката међународног карактера у којима учествује (пример: „Екорурални развој руралних подручја Босне и Херцеговине и Републике Србије” и посебан део активности посвећен јавности- четири броја електронског билтена дистрибуиран је на адресе свих заинтересованих субјеката, редовно извештавање представника медија у свим фазама Пројекта, одржане јавне трибине, састанци, свечана промоција „Центра за одрживи развој Гувништа”, пројекат „Заштита биодиверзитета плавног подручја басена реке Саве” и реализована стратегија комуникације, итд).

-Секретаријат за заштиту животне средине Београд и Организација за европску безбедност и сарадњу, Мисија у Републици Србији, организовали су семинар 10. маја 2010. године, којим су промовисани принципи Архуске конвенције у Србији. Семинар је организован са циљем да се охрабри учешће јавности у питањима животне средине што доприноси оснаживању политике заштите животне средине, као и да се појасни значај ове Конвенције, обавезе Србије након потписивања, допринос који она даје друштву, начине примене и релевантност ПРТР протокола.

(д) У вези са ставом 8, мере које су предузете да се обезбеди да особе које остварују право овом Конвенцијом не буду кажњаване, осуђиване или малтретиране.

Одговор:

-Чланом 18. став 2. Устава Републике Србије јемче се, и као таква, непосредно се примењују људска и мањинска права зајемчена општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима. Члан 34. Устава прописује да се нико не може огласити кривим за дело које, пре него што је учињено, законом или другим прописом заснованим на закону није било предвиђено као кажњиво, нити му се може изрећи казна која за то дело није била предвиђена.

-Повереник је покренуо иницијативу за заштиту «инсајдера» али нажалост иницијатива није прихваћена на начин који би пружио суштинску заштиту овим лицима.

IV. ПРЕПРЕКЕ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЧЛАНА 3

Опишите ако се током примене неког од горе наведених ставова члана 3 наишло на неку препреку.

Одговор:

-Општи ниво друштвене свести о потреби заштите животне средине као и ниво еколошке културе у Републици Србији недовољно висок.

-Удружења у Републици Србији углавном имају проблема са финансирањем будући да их држава недовољно стимулише и не третира их као равноправне актере у политичком процесу.

-Током јавне расправе изражен је став да удружења немају довољно подршке, односно подршка се по правилу ограничава на краткорочне подршке и кампање, а не на подршке за системско јачање невладиног сектора у области животне средине.

-Једна од препрека је недовољно развијена свест у државним органима, нарочито на нивоу локалне самоуправе о потреби и неопходности партнерства са цивилним сектором у развијању еколошке свести и решавању еколошких проблема.

-Извештавање о процесима одрживог развоја и животној средини није довољно заступљено у медијима, што је резултат незаинтересованости медија, недовољних стручних знања и свести о неопходности извештавања о стратешким темама и релевантним проблемима.

-Указано је на потребу да се у свакој средини и на свим нивоима обезбеде материјални технички услови да удружења могу да остварују улогу заинтересованих страна у приступу информацијама и правосуђу и учешћу у одлучивању.

-Средства којима се суфинансирају пројекти удружења у вези заштите животне средине неретко касне што представља кочницу за нормално функционисање великог броја удружења.

V. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОПШТИХ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 3

Пружите додатне информације о практичној примени општих одредби члана 3.

Одговор:

-Влада Републике Србије је 15. априла 2010. године донела Уредбу о Канцеларији за сарадњу са цивилним друштвом. Према члану 2. Уредбе Канцеларија обавља стручне послове за потребе Владе који се односе, између осталог, на старање о усклађеном деловању органа државне управе и подстицање сарадње органа државне управе са удружењима и другим организацијама цивилног друштва, што укључује: иницирање дијалога са цивилним друштвом о питањима од заједничког интереса; учешће у припреми и праћењу спровођења стратешких докумената који се односе на стварање подстицајног окружења за развој цивилног друштва, у циљу даљег развоја сарадње јавног, приватног и цивилног сектора; иницирање доношења прописа и других општих аката којима се уређује положај удружења и других организација цивилног друштва, итд.

-Изражен је став да удружења из области животне средине још „увек не виде своју заступљеност кроз ову Канцеларију”.

-Ради ојачавања позиције удружења из области животне средине се удружују у мреже: на пример BELLS – („Balkan Environment Life Leadership”) покрет, Натура 2000), а 3 удружења из Републике Србије („Амбасадори животне средине”, „Млади истраживачи” и „ЦЕКОР”) су изабране да учествују у „Environment Forumu” који омогућује дијалог са DG Environment EU у процесу приближавања ЕУ. (www.bellsmovement.org, www.enforum.eu)

-На стратешком плану, образовање за заштиту животне средине у функцији одрживог развоја, препознато је као саставни део националне политике, осим у ЗОСОВ и ЗЗЖС, и у Стратегији одрживог развоја, Националном програму за интеграцију Републике Србије у ЕУ, Стратегији за младе, Стратегији образовања одраслих. Наставни планови и програми као и уџбеници од првог до осмог разреда реформисане основне школе, укључују одређене садржаје, циљеве и принципе образовања о животној средини као и о одрживом развоју. Почевши од школске 2003/04. године, у првих шест разреда основне школе уведен је изборни необавезан наставни предмет „Чувари природе”.

-Нови уџбеници су усклађени са наставним програмима, а стручно усавршавање наставника у области животне средине реализује се у континуитету од 2001. године. МПР је за школску 2010/2011. годину одобрило 30 програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача, стручних сарадника и директора у области *биологија-екологија*. Посебни едукативни програми се реализују од 2004. године у основним и средњим школама у виду додатне наставе и сл. (пример: *Немам резервну планету*, пројекат за ученике основних школа Западног Балкана).

-У средњим стручним школама се у првом разреду изучава посебан предмет „Екологија и заштита животне средине”. Осим тога, средње стручне школе у све већој мери уводе нове наставне предмете и образовне профиле који се посебно баве заштитом животне средине у специфичном пољу рада. У наставном програму гимназије постоје садржаји који се односе на заштиту животне средине у склопу неколико предмета. Неке средње стручне школе формирале су и експериментална одељења која раде по новим или иновираним програмима. У тим школама екологија и животна средина су значајно заступљени. На универзитетском нивоу образовање о животној средини у контексту одрживог развоја, присутно је на 24 факултета на четири Универзитета чији је оснивач Република Србија. Формиране су катедре, одсеци, смерови или студијске групе из области животне средине како за основне, тако и за постдипломске и докторске студије. У последњих неколико година акредитована су три недржавна факултета чија је основна делатност образовање у области животне средине.

- МНПО је у оквиру свог делокруга предузело реализацију низа активности које се односе на опремање школа средствима из буџета и Националног инвестиционог плана, односно донације домаћих и страних партнера. У оквиру пројекта *Развој школства у Републици Србији* (кредит Светске банке од 2002. до 2007. године), МНПО је реализовало четири дела пројекта, од којих је веома важан део: *Школски грант*. Један од циљева школских пројеката који су финансирани из средстава намењених за део пројекта *Школски грант* је и заштита животне средине и школа као пријатељско окружење за ученике.

- МПР је припремило, у оквиру пројекта „Изградња капацитета у области заштите животне средине – ЕСВР 2003” приручнике у области заштите животне средине и одрживог развоја за наставнике.

-Почетком 2009. године завршен је процес прилагођавања мултимедијалног едукативног материјала намењеног наставницима основних школа под називом „Зелени пакет” који је припремљен од стране Регионалног центра за животну средину за Централну и Југоисточну Европу (РЕЦ). Подршку реализацији пројекта

у Републици Србији обезбедила су оба ресорна министарства (просвете и животне средине).

-МПР пружа подршку и активно учествује у реализацији пројекта „Образовање за одрживи развој у земљама Западног Балкана”. Пројект финансира Влада Финске а координира РЕЦ. Пројектом је планирано пружање подршке за постизање одрживости школа (концепт одрживих школа) и локалних заједница, како по питању унапређења квалитета наставе и процеса учења, тако и по питањима унапређења школске политике, планирања и организације у одабраним општинама у региону реке Дрине.

-Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (МПШВ) активно ради на промовисању свести о заштити животне средине кроз бројне пројекте, од којих је актуелан „Природно из Србије” - промоција органске производње, у склопу повећања свести о заштити животне средине и здраве исхране људи.

-МПР је за 2010/11 годину акредитовало 30 програма сталног стручног усавршавања васпитача, наставника, стручних сарадника и директора у области биологије и екологије.

-ЗЗПС учествује у изради стратегије образовања за заштиту животне средине у функцији одрживог развоја. Стална изложбена поставка ЗЗПС „Природа Србије и заштита” редовно је посећена од стране школске популације различитог узраста. С озбиром да је презентација поставке бесплатна, доступна је свим заинтересованим грађанима. Ова изложбена поставка омогућава едукацију, унапређење знања и добијања информација различитих струковних и старосних група.

-ПСЗЖСОР је у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за образовање покренуо током школске 2009/2010. године дугорочни програм „За чистије и зеленије школе у Војводини”. Програм је обухватио реализацију различитих активности као што су едукација деце, ученика и просветних радника, организовање еко патрола, еко новина, организовање наградног конкурса.

-Оснивањем Архус центра у Крагујевцу, 28. априла 2010. године, на основу Меморандума о разумевању између МЖСПП и Града Крагујевца (www.aarhuskg.rs/), предузете су мере да се обезбеди да представници локалне власти, службеници градске управе и волонтери пружају савете заинтересованој јавности у тражењу информација, олакшавају учешће грађана у доношењу одлука и омогућају правну заштиту у питањима животне средине. Иначе, ово је први град у републици Србији, а 29. у региону југоисточне Европе у коме је основан Архус центар. Раније су били формиран Архус центри локалног карактера (Врачар, Тара).

-РЕЦ је у периоду од усвајања Архуске конвенције до данас спровео, односно спроводи више пројеката чији циљ је јачање капацитета удружења и надлежних органа у спровођењу Архуске конвенције. (http://www.rec.rs/index.php?option=com_content&task=view&id=44&Itemid=18)

Објављено је и неколико приручника и других публикација. (http://www.rec.rs/index.php?option=com_remository&Itemid=23&func=select&id=2)

VI. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 3.

Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје:

www.parlament.gov.rs
Народна скупштина Републике Србије
www.srbija.gov.rs
Влада Републике Србије
www.ekoplan.gov.rs
Министарство животне средине и просторног планирања
www.sepa.gov.rs
Агенција за заштиту животне средине
www.ekoplan.gov.rs/shema/?lang=src
Агенција за хемикалије
www.srbatom.gov.rs
Агенција за заштиту од јонизујећег зрачења и нуклеарну безбедност
www.natureprotection.org.rs
Завод за заштиту природе Србије
<http://www.sepf.gov.rs/>
Фонд за заштиту животне средине
www.ljudskaprava.gov.rs
Министарство за људска и мањинска права
www.mp.gov.rs
Министарство просвете
www.mfa.gov.rs
Министарство спољних послова
<http://www.minpolj.gov.rs/>
Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
www.drzavnauprava.gov.rs
Министарство за државну управу и локалну самоуправу
www.zdravlje.gov.rs
Министарство здравља
www.zdravlje.org.rs
Градски завод за јавно здравље Београд
<http://www.poverenik.org.rs>
Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности
<http://www.ombudsman.rs/>
Заштитник грађана
www.hidmet.gov.rs
Републички хидрометеоролошки завод
<http://webrzs.stat.gov.rs/axd/drugastrana.php?Sifra=0010&izbor=tabela>
Републички завод за статистику
www.aarhuskg.rs
Архус центар Крагујевац
<http://www.rapp.gov.rs/>
Републичка агенција за просторно планирање
www.icpdr.org
Међународна комисија за заштиту Дунава
www.savacommission.org
Савска комисија

VII. ПРАВНЕ, РЕГУЛАТИВНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРИМЕНУ ОДРЕДБИ О ПРИСТУПУ ИНФОРМАЦИЈАМА ИЗ ОБЛАСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ИЗ ЧЛАНА 4

Наведите правне, регулативне и друге мере којима се примењују одредбе о приступу информацијама из области животне средине из члана 4.

Одговор:

- Устав Републике Србије, ЗОУП, ЗСПИЈЗ,
- Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС”, број 22/09) (ЗЗД),
- Закон о управним споровима („Службени гласник РС”, број 111/09) (ЗУС),
- ЗЗЖС; ЗПУЖС; ЗЗП, ЗВ, ЗЗВ, ЗЗБ, ЗШ, ЗХ,
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 135/04 (ЗСПУЖС)
- Закон о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарној сигурности („Службени гласник РС”, број 36/09) (ЗЗЈЗНС);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС”, број 36/09) (ЗУО);
- Закон о званичној статистици („Службени гласник РС”, број 104/09) (ЗЗС),
- Закон о полицији („Службени гласник РС”, број 101/05) (ЗПол).
- Закон о одбрани („Службени гласник РС”, број 116/07) (ЗОдб)
- Закон о основама уређења служби безбедности РС („Службени гласник РС”, број. 116/07) (ЗОУСБРС),
- Закон о безбедносно-информативној агенцији („Службени гласник РС”, број 42/02) (ЗБИА),
- Закон о војнобезбедносној агенцији и војнообавештајној агенцији („Службени гласник РС”, број 88/09) (ЗВБВОА),
- Закон о спољним пословима („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 41/09) (ЗСП),
- Закон о општој безбедности производа („Службени гласник РС”, број 41/09) (ЗОБП),
- Закон о заштити података о личности („Службени гласник РС”, број 97/08) (ЗЗПЛ),
- Закон о тајности података („Службени гласник РС”, број 104/09) (ЗТП),
- Закон о ауторским и сродним правима („Службени гласник РС”, број 104/09) (ЗАСП),
- Закон о енергетици („Службени гласник РС”, број 84/04) (ЗЕ),
- Закон о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, број 101/05) (ЗБЗР),
- Закон о биоцидним производима („Службени гласник РС”, број36/09) (ЗБП),
- Уредба о висини накнаде нужних трошкова за издавање копије докумената („Службени гласник РС”, број 8/06),
- Пословник Владе („Службени гласник РС”, број 61/06, 69/08),

Објасните како се сваки од ставова из члана 4 примењује. Опишите транспозицију релевантних дефиниција из члана 2 и антидискриминационе одредбе из члана 3, став 9.

Одговор:

Право на обавештеност грађанима Републике Србије гарантује се, пре свега, самим Уставом где је прописано да свако има право да истинито, потпуно и благовремено буде обавештаван о питањима од јавног значаја и средства јавног обавештавања су дужна да то право поштују. Такође, свако има право на приступ подацима који су у поседу државних органа и организација којима су поверена јавна овлашћења, у складу са законом (члан 51).

а)

-ЗСПИЈЗ у члану 3. дефинише појам „орган јавне власти” (орган власти) као 1) државни орган, орган територијалне аутономије, орган локалне самоуправе, као и организација којој је поверено вршење јавних овлашћења (државни орган); 2) правно лице које оснива или финансира у целини, односно у претежном делу државни орган. Такође, ЗСПИЈЗ у члану 2. даје дефиницију појма „информација од јавног значаја”. Према овој одредби информација од јавног значаја је „информација којом располаже орган јавне власти, настала у раду или у вези са радом органа јавне власти, садржана у одређеном документу, а односи се на све оно о чему јавност има оправдан интерес да зна.” Да би се нека информација сматрала информацијом од јавног значаја није битно да ли је извор информације орган јавне власти или које друго, лице, није битан носач информација (папир, трака, филм, електронски медији и сл.) на коме се налази документ који садржи информацију, датум настанка информације, начин сазнавања информације, нити су битна друга слична својства информације.

-ЗЗЖС у члану 3. тачка 26. даје дефиницију појма „јавност” док се у тачки 28. дефинише појам заинтересована јавност и то тако да она обухвата јавност на коју утиче или на коју може утицати доношење одлуке надлежног органа или која има интереса у томе, укључујући и удружења грађана и друштвене организације које се баве заштитом животне средине и које су евидентирани код надлежног органа. За обе дефиниције се може рећи да су у складу са дефиницијама из Архуске конвенције. Сличне одредбе садржане су и у члану 2. тачка 1, односно 7. ЗПУЖС; у члану 3. тач. 5. и 6. ЗСПУЖС; у члану 2. тач. 16. и 17. ЗИСКЗ. Дефиниције појма „надлежни орган” из ЗПУЖС (члан 2. тачка 2.) и ЗИСПКЗ (члан 2. тачка 8) обухватају сва три нивоа власти: републички, покрајински и локални).

-Закони не садрже дефиницију појма информација о животној средини из члана 2. став 3. Архуске конвенције.

б)

-Према одредбама члана 21. Устава Републике Србије пред Уставом и законом сви су једнаки. Истовремено се забрањује свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета.

-Чланом 3. ЗЗД је прописано да „свако има право да га надлежни судови и други органи јавне власти Републике Србије ефикасно штите од свих облика дискриминације. Странац у Републици Србији, у складу са међународним

уговорима, има сва права зајемчена Уставом и законом, изузев права која по Уставу и закону имају само грађани Републике Србије. Забрањено је вршење права утврђених овим законом противно циљу у коме су призната или са намером да се ускрате, повреде или ограниче права и слободе других.” У члану 2. став 1. тачка 1. дата је дефиниција појмова „дискриминација” и „дискриминаторско поступање”.

-Према одредбама члана 6. ЗСПИЈЗ право на приступ информацијама од јавног значаја има свако физичко или правно лице, домаће или страног, под једнаким условима, без обзира на држављанство, пребивалиште, боравиште, односно седиште, или лично својство као што је раса, вероисповест, национална и етничка припадност, пол и слично.

Посебно описати:

(а) У вези са ставом 1, мере које су предузете да се обезбеди да:

(1) Свака особа може имати приступ информацијама а да притом не мора да наводи разлоге интересовања;

Одговор:

-У члану 15. став 4. ЗСПИЈЗ иричито се наводи да тражилац не мора навести разлоге за захтев. Поред тога, чланом 4. ЗСПИЈЗ прописује се да оправдани интерес јавности да зна, постоји увек када се ради о информацијама којима располаже орган власти, а које се односе на угрожавање, односно заштиту здравља становништва и животне средине. Закон дакле ове информације сматра привилегованим, односно информацијама на које орган власти не може да ускрати приступ.

-Упућујемо и на: ЗЗЖС: чл. 78, 79. став1; ЗПУЖС: члан 27.

(II) Копије докумената који садрже или обухватају тражене информације буду обезбеђене;

Одговор:

-Члан 5. ЗСПИЈЗ предвиђа да свако има право да му се информација од јавног значаја учини доступном тако што ће му се омогућити увид у документ који садржи информацију од јавног значаја, право на копију тог документа, као и право да му се, на захтев, копија документа упути поштом, факсом, електронском поштом или на други начин.

(III) Информације буду пружене на увид у траженом формату;

Одговор:

Чланом 18. ЗСПИЈЗ прописано је да се увид у документ који садржи тражену информацију врши употребом опреме којом располаже орган власти, осим када тражилац захтева да увид изврши употребом сопствене опреме. Орган власти издаје копију документа (фотокопију, аудио копију, видео копију, дигиталну копију и сл.) који садржи тражену информацију у облику у којем се информација налази, а када је то могуће, у облику у коме је тражена. Ако орган власти не располаже техничким могућностима за израду копије документа у смислу става 2. овог члана, израдиће копију документа у другом облику.

(б) Мере које су предузете да се обезбеди поштовање временског оквира наведеног у ставу 2;

Одговор:

-ЗСПИЈЗ (члан 16. став 1.) прописује обавезу органа власти да по захтеву за слободан приступ информацијама поступи без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема захтева. Постоји могућност продужења рока у нарочито оправданим ситуацијама, али не дужи од 40 дана од подношења захтева. У случају продужења рока постоји додатна обавеза да се о томе тражилац одмах обавести, а најкасније у року од 7 дана од пријема захтева.

-Члан 16. став 2. предвиђа да, када су у питању информације које се односе на угрожавање или заштиту животне средине, крајњи рок за достављање информација је 48 сати од пријема захтева и тиме овој врсти информација, даје посебно привилеговани статус у погледу њихове доступности јавности.

-ЗЗЖС (члан 79.) прописује да информације које се односе на заштиту животне средине надлежни орган доставља подносиоцу захтева у року од 30 дана од дана подношења захтева. Ако су информације из става 1. овог члана обимне или би њихова припрема захтевала дужи временски период, рок за достављање је 60 дана од дана подношења захтева.

(в) У вези са ставовима 3 и 4, мере које су предузете да се:

(Г) Омогући изузеће од обавезе поступања по захтеву;

Одговор:

-Члан 9. ЗСПИЈЗ предвиђа могућност органа власти да тражиоцу ускрати остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја. Ако орган јавне власти ускрати тражиоцу приступ одређеној информацији, дужан је да докаже да је то у конкретном случају оправдано ради заштите претежнијег интереса. То могу бити разлози безбедности или одбране земље, откривања учиниоца кривичних дела, вођења судског поступка, заштите приватности или други, у сваком случају разлози изричито предвиђени законом.

-Члан 80. ЗЗЖС предвиђа могућности одбијања захтева за достављање информација који обухватају разлоге формулисане у члану 4. став 4. Архуске конвенције (осим последњег става).

-Одредбе о поверљивости (тајности) података садрже и следећи прописи у области животне средине: ЗИСКЗЖС: члан 23. став 4; ЗЗШ: члан 115; ЗХ: члан 85, став 1. тачка 4; ЗУО: члан 69. став 3; ЗБП: чл. 46 и 47; ЗЕ: чл. 16 и 23; ЗГМО: чл. 12, 14, 32, 47. тачка 1; члан 48. тачка 1; ЗЗС: чл. 44-49; ЗОБП: члан 13; ЗОУСБРС: члан 16. став 2; члан 19. став 2; члан 20.

-Такође, прописи у другим областима садрже одредбе о поверљивости података: ЗОУП: члан 70. став 4; члан 140. став 2. тачка 4; члан 141. став 2; члан 165; члан 166. став 1. тачка 2; члан 188; ЗУС: члан 31; ЗПол: члан 4. став 2. тачка 2; члан 5; члан 12. став 2; чл. 74, 75; члан 136. став 2. тач. 1,2,3; члан 160; члан 175. став 4; члан 181; члан 183. ст. 2, 3, 5; члан 193. став 2. тачка 20; ЗОдб: члан 12. став 2. тачка 21; члан 14. став 2. тачка 26; члан 102; члан 104. став 1. тачка 12; ЗБИА: чл.

11, 13, 14, 19, 23; ЗВБВОА: чл. 6, 8, 9, 14, 30, 31, 34, 38, 43, 54, 58, 60, итд; ЗСП: члан 50. тачка 4; Пословник Владе: чл. 43-45, 54, 59, 62, 96.

-Упућујемо и на: ЗЗПЛ, ЗТП, ЗАСП.

(II) Обезбеди да се примењује одредба о интересу јавности која се помиње на крају става 4;

Одговор:

-Према одредбама члана 8. ЗСПИЈЗ приступ информацијама од јавног значаја може бити ускраћен само у изузетним случајевима и то онда када постоји право претежнијег интереса и када је то прихватљиво и неопходно у демократском друштву. У случају када се тражи приступ информацијама које су формално означене као поверљиве, потребно је утврдити да би се објављивањем те информације озбиљно угрозио неки важан интерес и да тај интерес претеже над интересом да информација буде објављена.

-Члан 27. став 2. ЗПУЖС прописује да се пословном, службеном или државном тајном не могу бити заштићени подаци који се односе на емисије, ризике од удеса, резултате мониторинга и инспекцијски надзор.

(г) У вези са ставом 5, мере које су предузете да се обезбеди да орган јавне управе који не поседује тражене информације из области животне средине предузме потребне кораке;

Одговор:

-Члан 19. ЗСПИЈЗ дефинише да орган власти када не поседује документ који садржи тражену информацију има обавезу да проследи захтев Поверенику и обавести Повереника и тражиоца о томе у чијем се поседу, по његовом знању, документ налази.

(д) У вези са ставом 6, мере које су предузете да се обезбеди да се примењује правило о издвајању и доступности информација;

Одговор:

Члан 12. ЗСПИЈЗ предвиђа да ако тражена информација од јавног значаја може да се издвоји од осталих информација у документу у које орган власти није дужан тражиоцу да омогући увид, орган власти има обавезу да омогући тражиоцу увид у део документа који садржи само издвојену информацију. Такође, орган власти има обавезу да обавести тражиоца да остала садржина документа није доступна.

(ђ) У вези са ставом 7, мере које су предузете да се обезбеди да одлука о одбијању захтева буде донета у року као и да се поштују и друга правила која се тичу одбијања;

Одговор:

Члан 16. став 10. ЗСПИЈЗ предвиђа да, ако орган власти одбије да у целини или делимично обавести тражиоца о поседовању информације, да му стави на увид документ који садржи тражену информацију, да му изда, односно упути копију тог документа, дужан је да без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од пријема

захтева, донесе решење о одбијању захтева. Осим тога, орган власти је дужан да то решење писмено образложи, као и да у решењу упути тражиоца на правна средства која може изјавити против таквог решења.

(е) У вези са ставом 8, мере које су предузете да се обезбеди поштовање правила у вези наплате услуга.

Одговор:

-Чланом 17. став 1. ЗСПИЈЗ предвиђено је да је увид у документ који садржи тражену информацију бесплатан. Када се информација доставља као копија документа, наплаћују се нужни трошкови израде те копије и трошкови упућивања, према трошковнику који је прописала Влада (УВННТИКД). Члан 17. став 4 ЗСПИЈЗ, прописује у којим случајевима је предвиђена бесплатна достава копије докумената, па тако наводи да су од обавезе плаћања ослобођена и лица која траже приступ информацијама које се односе на угрожавање, односно заштиту здравља становништва и животне средине.

-ЗЗЖС у члану 79. ст. 3. и 4. утврђује да трошкове достављања информација које се тичу животне средине сноси подносилац захтева а министар прописује висину трошкова, у зависности од обима и природе информација.

VIII. ПРЕПРЕКЕ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЧЛАНА 4

Опишите било које препреке на које сте наишли током примене неког од ставова члана 4.

Одговор:

а) На основу података о жалбама упућеним Поверенику, могло би се закључити да органи власти омогућавају приступ информацијама које се тичу заштите животне средине, али да заинтересованост за ову врсту проблема није на високом нивоу.

б) Не поштовање прописаних рокова од стране органа управе у погледу одговара на захтеве за информацијама.

в) Министарство културе до 2009. године вршило је надзор над спровођењем ЗСПИЈЗ и није имало неопходну инфраструктуру за покретање прекршајних поступака против овлашћених лица која не поступају по закону, услед чега казнене одредбе утврђене у члану 46. закона нису имале никакво правно дејство. Међутим, изменама и допунама ЗСПИЈЗ које су усвојене у децембру 2009. године, надзор над спровођењем тог закона прешао је у надлежност Министарства за државну управу и локалну самоуправу. Ово министарство, поступајући у оквиру својих новоутврђених надлежности, преко управне инспекције извршило је инспекцијски надзор у више од 200 органа јавне власти, а због повреде права на слободан приступ информацијама од јавног значаја и неизвршавања законских обавеза које се односе на мере унапређења права јавности у овој области, против 140 одговорних лица у органима јавне власти поднети су захтеви за вођење прекршајног поступка.

г) Неусаглашеност ЗЗЖС са ЗСПИЈЗ.

д) Недовољни кадровски капацитети надлежних органа.

ђ) Технички проблем прибављања информација по захтеву будући да се у одређеним ситуацијама траже информације у предметима који се након што истекне рок њиховог чувања излучују, односно уништавају.

ж) У јавној расправи посебно указано на то да прописи не садрже дефиницију појма „информација о животnoj средини” из члана 2. став 3. Архуске конвенције; да постоји потреба да се уреди питање поверљивости комерцијалних и индустријских информација у вези са изградом и поступањем са студијом о процени утицаја на животну средину;

IX. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 4

Пружите додатне информације о практичној примени одредби о приступу информацијама из области животне средине члана 4. На пример: да ли постоје неки расположиви статистички подаци у вези са бројем поднетих и одбијених захтева и разлозима за одбијање?

Одговор:

- Чланом 1. ЗЗД се установљава Повереник за заштиту равноправности као самосталан државни орган, независан у обављању послова утврђених законом. Надлежност Повереника прописана је чланом 33. ЗЗД и обухвата, између осталог, и праћење спровођења закона и других прописа, иницирање доношења и измене прописа ради спровођења и унапређивања заштите од дискриминације, давање мишљења о нацртима закона и других прописа, итд.

-У току 2009. године МЖСПП је поступало по захтевима за информацијама које су доставиле: удружења (29), грађани (10), политичке странке (1), медији (2), државни и други органи (1), остали (2). У једном случају је захтев одбијен као „нејасан и непрецизан”, у једном случају је тражилац информација упућен да информације тражи од другог надлежног органа, у два случаја је одговорено после жалбе а у два случаја је одговорено након чега је Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности закључком обуставио поступак.

-У 2009. години Служба Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности је из области слободног приступа информацијама имала у раду укупно 2.689 предмета. У току 2009. године примљено је 1.865 предмета, а још 824 пренето је из претходног периода. Посматрано у односу на претходну годину евидентно је да је прилив предмета у 2009. години био за око 23 % већи у односу на 2008. годину, или нпр. око 4,5 пута већи у односу на 2005. годину. У структури решених предмета највише је жалби (1.512), од којих је само 109 (7,2%) изјављено на донета решења о одбијању захтева тражиоца информације, а остале жалбе су због непоступања органа по захтеву за приступ информацијама од јавног значаја или одбијања захтева без доношења решења, затим 30 одговора на захтев којим се од Повереника траже информације од јавног значаја, итд.

-Од почетка рада, Служби Повереника је изјављено само 37 жалби, које се односе на приступ информацијама о животnoj средини⁶. Процент учешћа ових жалби је

---

⁶ Жалбе које су упућене Поверенику односе се на ускраћивање информација о томе да ли су урађене студије о процени утицаја на животну средину у индустријским зонама које се успостављају у неким локалним срединама, информације које су у вези са износом средстава која су утрошена за рад органа и организација Републике Србије у чијем је делокругу заштита животне средине као и

изузетно низак у односу на укупан број изјављених жалби којих је закључно са септембром било 7274. Повереник не располаже са егзактним подацима о броју захтева поднетих органима власти за приступ информацијама из ове области, због неиспуњавања обавезе достављања извештаја од стране свих органа.

-Повереник такође има надлежности које доприносе обуци кадрова, транспарентности рада државних органа и обавештавању јавности о садржини Закона о приступу информацијама од јавног значаја. Ради се о издавању Приручника за примену закона⁷, Водича кроз закон и доношењу Упутства за израду и објављивање информатора о раду држаних органа.

- У Сектору тржишне инспекције, Министарства трговине и услуга (МТУ), државни службеници – тржишни инспектори у оквиру својих овлашћења и надлежности у контроли примене прописа обезбеђују да се на тржишту Републике Србије стављају у промет производи који су безбедни по живот и здравље потрошача, те да уколико у оквиру инспекцијског надзора и контроле утврде да се на тржишту налази производ или услуга које штетно и опасно утичу на здравље и живот људи, поред предузимања мера из своје надлежности, обавештавају преко штампаних или радио о ТВ медија, као и преко сајтова, све грађане (потенцијалне потрошаче) о небезбедном производу. У сврху брзе размене информација (алтернатива европском систему брзе размене информација „RAPEX”) на нивоу МТУ организован је систем „НЕПРО” (небезбедни производ) и контактна тачка (особа-државни службеник), преко којих се обезбеђује како сабирање свих потребних сазнања и утврђених чињеница, на основу којих се констатује да је производ, роба/ услуга небезбедан, тако и брза интервенција ради упознавања јавности и других заинтересованих субјеката о томе.

Х. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 4 ***Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје.***

-www.poverenik.org.rs/

Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности

-www.ekoplan.gov.rs

Министарство животне средине и просторног планирања

www.kultura.gov.rs

Министарство културе

<http://www.drzavnauprava.gov.rs/>

Министарство за државну управу и локалну самоуправу

www.minrzs.gov.rs

Министарство здравља

www.mre.gov.rs

информације у вези са загађивањем животне средине услед деловања неких великих индустријских објеката. Број од 37 жалби које се односе на животну средину обухвата жалбе које су повезане са животном средином у најужем смислу речи. Овоме треба додати значајан број жалби (295 решених жалби) које се односе на заштиту животиња, и жалбе које се односе на јавне набавке, изградњу инвестиционих објеката попут рафинерија, путева и сл, а које могу бити релевантне са становишта заштите животне средине.

⁷ <http://www.poverenik.org.rs/images/stories/dokumentacijanova/vodic/prirucnikzaprimenuzakonacir.pdf>

Министарство рударства и енергетике

www.minpolj.gov.rs

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

www.mi.gov.rs

Министарство за инфраструктуру

www.minrzs.gov.rs

Министарство рада и социјалне политике

www.mtu.gov.rs

Министарство трговине и услуга

www.nauka.gov.rs

Министарство за науку и технолошки развој

www.mtid.gov.rs

Министарство за телекомуникације и информационо друштво

www.mup.gov.rs

Министарство унутрашњих послова

www.merr.gov.rs

Министарство економије и регионалног развоја

www.hidmet.gov.rs

Републички хидрометеоролошки завод

<http://webrzs.stat.gov.rs/axd/drugastrana.php?Sifra=0010&izbor=tabela>

Републички завод за статистику

<http://www.seea.gov.rs/>

Агенција за енергетску ефикасност

<http://www.eko.vojvodina.gov.rs/>

Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој

www.aarhuskg.rs

Архус Центар Крагујевац

<http://www.beograd.rs/cms/view.php?id=2038>;

Секретаријат за заштиту животне средине Београд

www.zdravlje.org.rs

Градски завод за јавно здравље Београд

<http://www.nepro.gov.rs/default.aspx>

Обавештења о небезбедним производима

XI. ПРАВНЕ, РЕГУЛАТИВНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРИМЕНУ ОДРЕДБИ О САКУПЉАЊУ И ШИРЕЊУ ИНФОРМАЦИЈА ИЗ ОБЛАСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ИЗ ЧЛАНА 5

Наведите правне, регулативне и друге мере којима се примењују одредбе о сакупљању и ширењу информација из области животне средине из члана 5.

Одговор:

-Закон о заштити потрошача („Службени гласник РС”, број 79/05), односно Закон о заштити потрошача („Службени гласник РС”, број 73/10.) који се примењује од 1. јануара 2011. године и у целини замењује претходни који престаје да важи са 31.12.2010. године. (ЗЗПот)

-Закон о министарствима („Службени гласник РС”, бр. 65/08, 36/09-др. закон и 73/10-др. закон) (ЗМ)

- ЗЗЖС,
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 36/09) (ЗЗБ)
- Закон о амбалажи и амбалажном отпаду („Службени гласник РС”, број 36/09) (ЗААО)
- ЗУО; ЗЗЈЗНС; ЗЗВ, ЗВ, ЗШ, ЗЗОКРФ, ЗЗЈЗНС, ЗУО, ЗЗБ, ЗХ, ЗБП, ЗГМО, ЗВС,
- Закон о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, број 111/09) (ЗВС),
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС”, број 111/09) (ЗЗодП),
- ЗБЗР,
- Закон о званичној статистици („Службени гласник РС”, број 104/09) (ЗЗС),
- Закон о безбедности хране („Службени гласник РС”, број 41/09) (ЗБХ),
- Закон о оглашавању („Службени гласник РС”, бр. 41/09 и 79/05) (ЗО),
- Уредба о садржини и начину вођења информационог система заштите животне средине, методологији, структури, заједничким основама, категоријама и нивоима сакупљања података, као и о садржини информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност („Службени гласник РС”, број 112/09),
- Правилник о ближим условима које морају да испуњавају стручне организације које врше мерења емисије и имисије („Службени гласник РС”, број 5/02),
- Правилник о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података („Службени гласник РС”, бр. 30/97 и 35/97),
- Правилник о граничним вредностима, методама мерења имисије, критеријумима за успостављање мерних места и евиденцији података („Службени гласник РС”, бр. 54/92, 30/99 и 197/06),
- Правилник о методама и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода („Службени гласник РС”, бр. 47/83 и 13/84),
- Правилник о условима који морају да испуњавају предузећа и друга правна лица која врше одређену врсту испитивања квалитета површинских и подземних вода, као и испитивање квалитета отпадних вода („Службени гласник РС”, бр. 41/94 и 47/94)
- Правилник о оснивању мрежа и радних програма метеоролошких станица од интереса за целу земљу („Службени лист СФРЈ”, бр. 50/90 и 54/90)
- Правилник о садржини Политике превенције удеса и садржина и методологија израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС”, број 41/10);
- Правилник о садржини обавештења о новом севесо постројењу односно комплексу, постојећем севесо постројењу, односно комплексу и о трајном престанку рада севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС”, број 41/10);

Објасните како се сваки од ставова из члана 5 примењује.

Опишите транспозицију релевантних дефиниција из члана 2 и антидескриминациону одредбу из члана 3, став 9.

Одговор:

Одговор као у члану 4.

Такође, посебно описати:

(a) У вези са ставом 1, мере које су предузете да се обезбеди да:

(I) Јавна управа поседује и ажурира информације из области животне средине;

Одговор:

-ЗМ у члану 20. ст. 2. и 3. дефинише послове које обавља МЖСПП у делу који се односи на животну средину, укључујући и активности везане за обезбеђивање информација о животној средини, информациони систем, итд.

-Члан 69. ЗЗЖС предвиђа да Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (мониторинг), у складу са овим и посебним законима. Чланом 73. установљава се обавеза државних органа, односно организација, органа аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, овлашћених организација и загађивача да податке из мониторинга из чл. 70. и 72. овог закона достављају Агенцији за заштиту животне средине (АЗЖС) на прописан начин. Чланом 120. тачка 13. предвиђена казна за прекршај одговорног лица у надлежном органу, односно у организацији која врши јавна овлашћења.

-Чланом 2. ЗЗС област животне средине је обухваћена појмом „дефиниција званичне статистике”, прикупљање података регулисано члановима 24-31, обрађивање и складиштење члановима 32-36. а дисеминација података и информација члановима 39-43.

-Упућујемо на следеће законе:

-ЗИСКЗЖС: члан 6. тач. 5. и 7; члан 8. тачка 11; члан 9. став 1. тачка 3; чл.16, 17; члан 22. став 1. тачка 7; члан 23. став 6; члан 29. став1. тачка 3; члан 30. став1. тач. 2. и 3; ЗПУЖС; ЗЗВ: члан 13. став 3; ЗВ: чл. 20, 74, 78, 99, 105, 107-112, итд; ЗШ: члан 8. тачка 9; члан15; ЗЗБ: чл. 23-26, итд;

(II) Постоји адекватан доток информација до органа јавне управе;

Одговор:

-Упућујемо на члан 73. ЗЗЖС (видети горе).

-Члан 76. став 3. ЗЗЖС предвиђа да је надлежни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе дужан да АЗЖС тромесечно доставља податке за изразу извештаја о стању животне средине и то за прво, друго и треће тромесечје најкасније у року од два месеца по истеку тромесечја, а за последње тромесечје до 31. јануара.”

-Такође, упућујемо на следеће законе:

- ЗИСКЗЖС: члан 17;

-ЗЗВ: члан 13. став 4; члан 15. став 8; члан 17. став1; члан 41. став 1. тачка 6; члан. 42; члан 58; члан 68. став 4; члан 76. тачка 3; члан 17. став 1.

-ЗВ: чл. 56, 74. став 3; члан 78. став 7; члан 90. став 2. тачка 2; члан 99. став 1, члан 109. ст. 2. 5. и 6; члан 193; члан 212. тачка 9, итд.

-ЗЗОКРФ: чл. 37 и 43.

-ЗЗЈЗНС: члан 53. став 2.

-ЗУО: члан 19. став 1. тачка 4; члан 20. став 1. тачка 4; члан 47. став 8; члан 48. став 5; члан 49. став 2; члан 50. став 8; члан 51. став 4; члан 52. став 8; члан 54. став 3; члан 55. став 6. тачка 1; члан 56. став 5. и 9; члан 57. став 3; члан 72. став 7; члан 74. ста. 3. и 4; члан 75; члан 76; члан 79. став 5, итд.

-ЗАОО: члан 17. став 1. тачка 2; члан 34. тачка 2; члан 39; чл. 40-42; члан 51. тач. 16. и 17; члан 53. тачка 2.

-ЗЗБ: члан 18; члан 26. ст. 2. и 3; члан 32. тачка 10; члан 36. тачка 7.

-ЗХ: члан 19. ст. 3. и 4; члан 38. став 3; члан 42; члан 45; члан 46. став 3; члан 55. ст. 2. и 3; члан 58; члан 59; члан 67. став 4; чл. 69, 70, 78, 81, 83, 85, 88, итд.

-ЗБП: члан 9. став 5; члан 11; члан 12. став 4; члан 16. ст. 4. и 5; члан 26. ст. 3. и 4; члан 27; члан 32. став 3; члан 34; члан 35. ст. 3. и 5; члан 36. став 2; члан 37. став 1; члан 38. став 2; члан 41. став 2; члан 50. став 4, итд.

-Закон о генетички модификованим организмима („Службени гласник РС”, број 21/01 и „Службени гласник РС”, број 101/05 (ЗГМО): члан 14. став 2; члан 23; члан 27; члан 47. тачка 4.

-ЗВС: члан 11. став 2. тачка 3; члан 13. тачка 4; чл. 17, 21, 47, 50, 73, 74, 75, 80, 103, став 4; 107; 108; члан 144. тач. 2, 14, 20, 22, 32 и 39; члан 149.

-ЗЗодП: члан 69. став 1.

-ЗБХ: чл. 66. и 67, итд.

(III) У ванредним ситуацијама ширење одговорајућих информација буде тренутно и без одлагања;

Одговор:

-Чл. 75-77. ЗВС прописује обавезе обавештавања о удесу.

-Упућујемо и на члан 60ј ЗЗЖС (обавештење о удесу); члан 58а став 4, члан 59; члан 60. став 6; Правилник о садржини Политике превенције удеса и садржина и методологија израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС”, број 41/10); Правилник о садржини обавештења о новом севесо постројењу односно комплексу, постојећем севесо постројењу, односно комплексу и о трајном престанку рада севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС”, број 41/10); члан 11. ЗЗодП (начело јавности); чл. 30 и 31. ЗБЗР, итд.

-Такође, упућујемо и на следеће законе: ЗЗВ: члан 36; члан 66. став 2; ЗВ: члан 101, 106; ЗХ: члан 84. став 4; ЗЗЈЗНС: члан 62. став 2, ЗБЗР; ЗБХ: чл. 9, 38-44. итд.

(б) У вези са ставом 2, мере које су предузете да се обезбеди да органи јавне управе пружају информације из области животне средине на видљив начин, као и да информације буду практично доступне;

Одговор:

а)

-Члан 2. став 2. ЗСПИЈЗ утврђује да за дефиницију информације од јавног значаја није битан, имећу осталог, носач информација (папир, трака, филм, електронски медији и сл.) на коме се налази документ који садржи информацију, начин сазнавања информације, нити су битна друга слична својства информације.

-Члан 70. став 2. ЗЗЖС предвиђа да „јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са овим законом.” Слично и у члану 115. ЗЗП.

б)

Различити прописи у области животне средине и другим областима од значаја за област животне средине предвиђају установљивање практичних мера као што су јавно доступне листе, евиденције и регистри као што су:

-ЗЗЖС: члан 28. (регистар издатих дозвола за промет угрожених и заштићених врста дивље флоре и фауне); члан 47. (регистар система ЕМАС); члан 60 и (Регистар постројења и регистар пријављених удеса); члан 75. ЗЗЖС (регистри извора загађивања);

-ЗПУЖС: члан 34. (обавеза вођења евиденције о спроведеним поступцима и донетим одлукама као јавној књизи);

-ЗПИ: члан 8. (регистар инвеститора); члан 43. (централни регистар планских докумената);

-ЗУО: члан 76. (Регистар издатих дозвола);

-ЗАО: члан 42. (Регистар издатих дозвола за управљање амбалажним отпадом);

-ЗЗП: члан 24. (Катастар спелеолошких објеката као дигитални географски информациони систем);

-ЗГМО: чл. 32-36. (Регистар ГМО и производа од ГМО и Регистар дозвола);

-ЗВ: члан 130. (Водна књига), члан 131. (Водни катастар), члан 110. (Регистар заштићених области);

-ЗЗОКРФ: члан 12. (Регистар издатих лиценци); члан 32. (Регистар привредних рибара); члан 37. (Евиденција улова привредног рибара);

-ЗШ: члан 66. (Катастар шумских путева), Члан 67. (Катастар шума);

-ЗХ: чл. 38-48. (Интегрални катастар хемикалија);

-ЗБП: члан 34. (Регистар биоцидних производа);

-ЗВС: члан 78. (Регистар правних лица која производе, прерађују, користе и складиште опасне материје);

-ЗЗодП: члан 69. ст. 2. и 4.

-ЗЗС: чл. 37 и 38. (статистички регистри).

Поред поменутих закона, више подзаконских прописа регулише поједина питања у овој области као што су:

-Правилник о садржини, изгледу и начину вођења јавне књиге о спроведеним поступцима и донетим одлукама о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05);

-Правилник о садржини и начину вођења регистра издатих интегрисаних дозвола („Службени гласник РС”, број 69/05);

-Правилник о регистру заштићених природних добара („Службени гласник РС”, број 30/92);

-Правилник о садржини и начину вођења Регистра издатих дозвола за управљање амбалажним отпадом („Службени гласник РС”, број 76/09);

-Правилник о начину нумерисања, скраћеницама и симболима на којима се заснива систем идентификације и означавања амбалажних материјала („Службени гласник РС”, број. 70/09);

-Правилник о начину вођења евиденције о улову рибе, као и о изгледу и садржини јединственог обрасца евиденције улова од стране рекреативног риболовца („Службени гласник РС”, број 104/09);

-Правилник о регистру хемикалија („Службени гласник РС”, број 40/2010);

-Правилник о садржини евиденције о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса („Службени гласник РС”, број 104/09);

-Правилник о садржини и подацима регистра генетички модификованих организама и производа од генетички модификованих организама („Службени гласник СРЈ”, број 66/02);

ц) Према одредбама члана 38. ЗСПИЈЗ одговорно лице у органу власти одредиће једно или више службених лица (овлашћено лице) за поступање по захтеву за слободан приступ информацијама од јавног значаја.

(в) У вези са ставом 3, мере које су предузете да се информације из области животне средине постепено пребацују у електронске базе података и буду лако доступне јавности путем јавних телекомуникационих мрежа;

Одговор:

-Упућујемо на члан 74. ЗЗЖС; члан 7. тачка 4. ЗФЗЖС; Уредбу о садржини и начину вођења информационог система заштите животне средине, методологији, структури, заједничким основама, категоријама и нивоима сакупљања података, као и о садржини информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност („Службени гласник РС”, број 112/09).

Више других прописа такође садрже одредбе које се односе на ова питања:

-ЗВ: чл. 148-149. – водни информациони систем;

-ЗШ: члан 68. - информациони систем у шумарству;

-ЗЗВ: чл. 68-70, 85. - информациони систем квалитета ваздуха;

-ЗХ: члан 38. став 4. - интегрални регистар хемикалија;

-ЗЗЈЗ: члан 6. став 1. тачка 15.

-ЗБХ: члан 68.

а) Извештаји о стању животне средине (од 2003. до 2009. године) доступни су на сајту АЗЖС: <http://www.sepa.gov.rs/index.php?id=13&akcija=showDocsAll>

б) Текстови прописа у области животне средине доступни су на сајту МЖСПП: <http://www.ekoplan.gov.rs/src/Glavna-0-document.htm>. Текстови осталих прописа, који су од значаја за област животне средине, доступни су на сајтовима других министарстава и надлежних органа.

ц) На сајту МЖСПП (<http://www.ekoplan.gov.rs/src/7-Ostala-dokumenta-127-document.htm>) могу се пронаћи и текст Националног програма за заштиту животне средине и других стратешких докумената.

д) На сајту МЖСПП могу се пронаћи и остале информације које олакшавају примену националних прописа којим се спроводи Архуска конвенција (извештаји о раду инспекцијске службе, издате сагласности на студије о процени утицаја на животну средину, извештаји о учешћу на међународним скуповима, итд) (<http://www.ekoplan.gov.rs/src/3-Izvestaji-123-document.htm>)

(г) У вези са ставом 4, мере које су предузете да се објаве и даље шире државни извештаји о стању животне средине;

Одговор:

-Обавеза израде националног извештаја о стању животне средине прописана је одредбама члана 76. ЗЗЖС тако што је прописано да Влада једном годишње подноси Народној скупштини извештај о стању животне средине у Републици. - Закон регулише и обавезу надлежних органа аутономне покрајине, односно надлежних органа јединица локалне самоуправе да АЗЖС тромесечно достављају податке за израду националног извештаја о стању животне средине. Истовремено, прописана је и обавеза објављивања извештаја о стању животне средине у службеним гласилима Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе (Члан 76. став 4).

-У погледу садржаја Извештаја члан 77. дефинише обавезан део садржаја и он обухвата, у складу са захтевима из Архуске конвенције, информације о квалитету животне средине и информације о претњама животnoj средини.

(д) Мере предузете ради ширења информација наведене у ставу 5;

Одговор:

Упућујемо на одговор за став 3. овог члана.

(ђ) У вези са ставом 6, мере које су предузете да се охрабре оператери чије активности имају значајан утицај на животну средину да редовно информирају јавност о утицају својих активности и производа на животну средину;

Одговор:

-Чланом 53. ЗЗЖС прописано је да се еколошки знак утврђује за производе намењене општој потрошњи, изузев производа за исхрану, пољопривредних и других производа добијених у складу са прописима којима се регулише органска производња, производња пића, производња фармацеутских производа и медицинске опреме. који у поређењу са сличним производима мање загађују животну средину при производњи, пласману, промету, потрошњи и одлагању или су добијени рециклажом отпада.

-Упућујемо и на Правилник о ближим условима и поступку за добијање права на коришћење еколошког знака, елементима, изгледу и начину употребе еколошког знака за производе, процесе и услуге („Службени гласник РС”, број 3/09).

-Према одредбама члана 44. став 3. ЗЗЖС правно и физичко лице може регистровати сертификован систем управљања заштитом животне средине ради укључивања у систем управљања и контроле заштите животне средине ЕУ (систем ЕМАС), у складу са овим законом.

-Национални програм заштите животне средине (НПЗЖС) предвиђа да системи управљања заштитом животне средине (ISO 14000, ЕМАС) за индустријске локације, треба широко да се промовишу као добровољна мера. Треба подстицати привредна друштва да примењују систем управљања заштитом животне средине и успоставити регистар привредних друштава са успостављеним системима управљања животном средином.

-Према подацима Привредне коморе Србије (ПКС) 152 предузећа имају сертификован системе ИСО 14001.

(е) Мере предузете да се објаве и пруже информације у складу са одредбама из става 7;

Одговор:

а. и б.) Видети одговор за став 3. овог члана.

ц) Према одредбама члана 39. ЗСПИЈЗ и Упутства за објављивање информатора о раду државног органа, државни и други органи јавне власти који имају тај статус у смислу овог закона, у обавези су да израде информатор у електронском облику и објаве га на начин прописан Упутством, путем интернета, тј. своје веб презентације, уз могућност да га уз то, објаве и у неком другом облику.

(ж) У вези са ставом 8, мере које су предузете да се развију механизми који би обезбедили да се јавности пружу довољно информација о производима;

Одговор:

-Према одредбама члана 52. ЗЗЖС произвођач или дистрибутер је обавезан да на декларацији сировине, полупроизвода или производа упозори на загађење животне средине и штету по људско здравље које производ или његово паковање узрокује или може узроковати. Упозорење мора садржати упутство за употребу или руковање производом, састојцима и његовим паковањем у производњи, употреби и одлагању, у складу са важећим стандардима и прописима за руковање.

-Упућујемо и на одредбу чл. 53 и 54. ЗЗЖС (еколошки знак), као и на члан 84. став 4. ЗХ.

-ЗЗПот у члану 7. прописује да амбалажа мора бити нешкодљива за здравље потрошача и животну средину. Паковање и препакивање производа мора бити учињено на начин којим се обезбеђује очување здравствене и хигијенске исправности и квалитета производа.

-ЗО у члану 41. забрањује оглашавање којим се неоправдано искоришћава забринутост људи за очување здравља или здраве животне средине, као и недостатак њиховог знања о начинима и средствима заштите животне средине, тј. оглашавање које подстиче или одобрава поступке који нису у складу са прописима о заштити животне средине (члан 42). У члану 43. се прописује да огласна порука не може да садржи неистините тврдње да производ или услуга имају позитиван или негативан утицај на заштиту здравља или животне средине, нарочито истицањем речи „еколошки сигуран”, „еколошки нешкодљив”, „еко храна”, „здрава храна” и сличних речи или симбола који имају исто значење. Понашање супротно последњој одредби је санкционисано као прекршај у члану 108. став 1. тачка 31.

-ЗБХ садржи посебне одредбе које се односе на „следљивост и означавање нове хране, генетски модификоване хране и генетски модификоване хране за животиње” (члан 63).

(з) У вези са ставом 9, мере које су предузете да се оснује инвентар или регистар загађивача којим би била обухваћена цела територија државе.

Одговор:

Чланом 75. ЗЗЖС предвиђено је да се, ради праћења квалитативних и квантитативних промена у животној средини и предузимања мера заштите у

животној средини, воде национални и локални регистри извора загађивања животне средине у складу са овим законом.

XII. ПРЕПРЕКЕ НА КОЈЕ СЕ НАИЛАЗИ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЧЛАНА 5

Опишите ако се током примене неког од ставова члана 5 наишло на неку препреку.

Одговор:

-Мониторинг у РС је углавном усмерен на квалитет амбијенталне средине и не покрива све приоритетне области.

-Сопствени мониторинг загађивача је веома ограниченог обима, првенствено због неусклађене законске регулативе.

-Праћење земљишта као систематска и перманентна активност није организована на целовитом простору Републике Србије.

-Законска регулатива која се односи на праћење стања земљишта и вода није довољно развијена у Републици Србији.

-Не постоји адекватан мониторинг и систем прикупљања информација у различитим другим областима (биодиверзитет, рибље врсте, отпад, промет и коришћење хемикалија, мониторинг буке).

-Током јавне расправе указано је на то да се на сајту МЖСПП не могу пронаћи подаци о стратешким проценама утицаја, о прекограничним проценама утицаја, нема извештаја – студија о процени утицаја, нема обавештења о начинима за учешће јавности у изради законских прописа. Такође, указано је да се објављивање извештаја о стању животне средине од стране локалних самоуправа већином не поштује.

XIII. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 5

Пружите додатне информације о практичној примени одредби о сакупљању и ширењу информација из области животне средине у члану 5. На пример: да ли постоје неки статистички подаци о објављеним информацијама?

Одговор:

а)

-Списак важећих прописа из области животне средине може се пронаћи на следећем веб сајту МЖСПП: <http://www.ekoplan.gov.rs/src/Spisak-vazecih-propisa-iz-oblasti-zivotne-sredine-75-p1-list.htm>

-Списак надлежних и овлашћених институција (Списак овлашћених организација у области заштите од јонизујућих зрачења; Списак овлашћених организација за систематско испитивање нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини; Списак организација са важећим овлашћењима за мерење емисије и имисије; Списак организација којима је укинута овлашћење за мерење емисије и имисије; Преглед организација које испуњавају услове за мерења буке у животној средини; Списак овлашћених организација за испитивање отпада) могу се пронаћи на следећем веб сајту МЖСПП: <http://www.ekoplan.gov.rs/src/Spisak-nadleznih-i-ovlascenih-institucija-73-p1-list.htm>

-Списак дозвола и потребна документација и поступак за издавање дозволе (Документи потребни за дозволе за извоз/увоз дивљих биљних и животињских

врста које су заштићене према Уредби о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре, фауне и гљива; Поступак за добијање овлашћења за мерење нивоа буке у животној средини; Дозволе за увоз и извоз контролисаних супстанци које оштећују озонски омогач (фреон) и дозволе за увоз и извоз флуорованих гасова са ефектом стаклене баште; Поступак за добијање овлашћења за мерење емисије и имисије; Поступак за добијање овлашћења за стручне организације за испитивање отпада; Документација која се подноси уз захтев за добијање дозволе за прекогранично кретање отпада; Документи неопходно за издавање ЦИТЕС дозвола – Конвенција о међународној трговини угроженим врстама дивље фауне и флоре) налазе се на следећем веб сајту МЖСПП: <http://www.ekoplan.gov.rs/src/Dozvole-50-p1-list.htmж>

б) У оквиру АЗЖС успостављене су или су у фази развоја базе података из више области заштите животне средине. На сајту АЗЖС доступна је мрежна апликација за приказ резултата из Државне мреже за аутоматски мониторинг квалитета ваздуха. Пројекат EuropeAid/124394/D/SUP/YU: Supply of Equipment for Air Monitoring је у завршној фази и тренутно је у фази тестирања опреме и софтвера за прикупљање и приказ података. Активности на комплетирању, активирању и верификацији опреме, калибрационе лабораторије као и самог софтвера су у току и податке који се овде приказују, због израженог интересовања јавности, треба посматрати као прелиминарне, неверификоване податке са могућом појавом грешака за краће периоде осредњавања. Приказ података са већ постојећих мерних места у Бору (Брезоник и Градски парк), Смедереву (Центар, Раља и Радицац), Београду (Панчевачки мост и Зелено брдо) и Беочину (Центар и Фабрика воде) биће накнадно интегрисан у апликацију. Овој апликацији се може приступити на адреси http://www.sepa.gov.rs/ams/xajax_data/eas_kvalitet_vazduha_1.php.

в) Фонд за заштиту животне средине је у сарадњи са АЗЖС током 2008. и 2009. године учествовао у реализацији пројекта набавке Информационог система интегралног катастра загађивача, с обзиром да Фонд доноси решења обвезницима плаћања накнаде за загађење животне средине према Уредби о врстама загађивача, критеријумима за обрачун накнаде за загађивање животне средине и обвезницима, висини и начину обрачунавања и плаћања накнада („Службени гласник РС” бр.: 113/05 и 6/07) на основу извештаја Сектора за контролу и надзор Министарства животне средине и просторног планирања, с обзиром да није установљен Интегрални катастар загађивача. Одлуком Управног одбора Фонда бр.: 06-00-013/2009-05/9 од 11.12.2009. године АЗЖС су додељена средства за суфинансирање информационог система за амбалажу и амбалажни отпад, управљање отпадом, емисије у ваздух и ИС извештавања у склопу Националног регистра извора загађивања животне средине који води АЗЖС.

г) У области делокруга Министарства за телекомуникације и информационо друштво, Влада је донела Стратегију развоја електронске управе у Републици Србији за период од 2009. до 2013. године („Службени гласник РС”, бр. 83/2009 и 5/2010), којом се дефинишу основни приоритети унапређења стања у области информационог друштва, утврђују активности које ће имати утицаја на

обезбеђивање инфраструктурних и других услова који ће омогућити да информације у свим областима па и у области животне средине постану доступније у електронским базама података до којих јавност може доћи путем јавних телекомуникационих мрежа.

д) Јавне информације о заштити природе које поседује ЗЗПС (Списак заштићених добара, правни прописи којима се регулише област заштита природе...) налазе се на интернет презентацији ЗЗПС (www.zzps.rs) и редовно су ажурирани. Студије заштите природних добара, и друга стручна и научна документација, део је архиве ЗЗПС која је доступна јавности путем рада Библиотеке ЗЗПС. Попуњавањем библиотечког обрасца који је постављен на интернет страни или непосредном пријавом омогућено је свим заинтересованим грађанима бесплатно коришћење документације ЗЗПС, односно увид у стручну документацију о заштити као јавни податак. Податке везано за стање у области заштите природе ЗЗПС редовно доставља АЗЖС и Заводу за статистику, те су они саставни део њихове електронске базе података, и као такви лако доступни јавности.

ђ) Архус центар у Крагујевцу (www.aarhuskg.rs/) омогућава заинтересованој јавности приступ информацијама и учешће грађана у доношењу одлука у области животне средине. Архус центар Крагујевац, као део Службе за заштиту животне средине града Крагујеваца, бави се применом начела Архуске конвенције и део је „зеленог пакета закона” из области заштите животне средине које је усвојила Влада.

е) На нивоу града Београда све информације које се односе на стање животне средине, на мере које се предузимају за побољшање стања животне средине, или ако се ради о проценама утицаја на животну средину са стручног аспекта пролазе кроз Градски завод за јавно здравље Београд, Институт за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић” и Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут”, а затим се преко Секретаријата за заштиту животне средине у виду Еколошког билтена (једном месечно) дистрибуирају на преко 300 адреса. Сваке године се (од 2003.) објављује публикација „Квалитет животне средине на територији Београда”.

XIV. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 5

Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје:

а) Видети интернет адресе наведене за Члан 4.

б)

Агенција за заштиту животне средине: (www.sepa.gov.rs):

<http://www.sepa.gov.rs/index.php?menu=10&id=206&akcija=showXlinked>

(Интегрални катастар загађивача)

<http://www.sepa.gov.rs/index.php?id=13&akcija=showDocsAll>

(Извештаји о стању животне средине)

www.poverenik.org.rs/images/stories/dokumentacija-nova/IzvestajiPoverenika/2009.g.izvestaj.doc

(Извештај о спровођењу ЗСПИЈЗ за 2009. годину)

XV.ПРАВНЕ, РЕГУЛАТИВНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРИМЕНУ ОДРЕДБИ О УЧЕШЋУ ЈАВНОСТИ У ОДЛУЧИВАЊУ О ПОСЕБНИМ АКТИВНОСТИМА ИЗ ЧЛАНА 6

Наведите правне, регулативне и друге мере којима се примењују одредбе о учешћу јавности у одлучивању о посебним активностима из члана 6.

Одговор:

Основни пропис који регулише учешће јавности у одлучивању о посебним активностима из члана 6. Архуске конвенције је ЗПУЖС. Разрада решења из ЗПУЖС спроведена је одредбама подзаконских прописа:

- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 114/08);
- Правилник о садржини захтева за одлучивање о потреби израде студије утицаја и садржају захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05);
- Правилник о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05);
- Правилник о садржини, изгледу и начину вођења јавне књиге о спроведеним поступцима и донетим одлукама о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05);
- Правилник о раду техничке комисије за оцену студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05);
- Правилник о јавном увиду, презентацији и јавној расправи студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05).

Поред тога, учешће јавности у одлучивању од значаја за активности из члана 6. регулисано је одредбама других прописа:

- ЗЗЖС;
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, број 135/2004) (ЗИСКЗЖС);
- Уредба о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Службени гласник РС”, број 84/05) (УВАПИИД);
- ЗПИ,
- Закон о генетички модификованим организмима („Службени гласник РС”, број 41/09) (ЗГМО).

Опишите транспозицију релевантних дефиниција из члана 2 и антидискриминационе одредбе из члана 3, став 9.

Одговор:

ЗЗЖС и ЗПУЖС садрже дефиниције појма „јавност”, „заинтересована јавност” и „надлежни орган”. ЗЗЖС: члан 3. тач. 26, 28. и 29; члан 2. тач. 1, 7 и 2.

ЗПУЖС дефинише и значење других појмова који могу бити релевантни за примену члана 6. као што су: „носилац пројекта”, „пројекат”, „заинтересовани органи и организације”, „студија о процени утицаја на животну средину”, итд.

Посебно описати:

(а) У вези са ставом 1, мере које су предузете да се обезбеди да:

(I) Одредбе члана 6 буду примењене када се доносе одлуке о томе да ли да се дозволе предложене активности наведене у анексу I Архуске конвенције;

Одговор:

-Упућујемо на ЗПУЖС: члан 4. став 1. тачка 1. и члан 5. (Обавеза прибављања сагласности на процену утицаја) као и Уредбу о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 114/08) – „Листа I”. На пројекте дефинисане у Листу пројеката за које је обавезна процена утицаја на животну средину примењују се правила процедуре учешћа јавности.

-Упућујемо на ЗИСКЗЖС: члан 4 (Врсте активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола) и УВАПИИД. Законом је у потпуности дефинисана процедура учешћа јавности у процедури издавања интегрисане дозволе за постројења обухваћена ЗИСКЗЖС.

(II) Одредбе члана 6 буду примењене на одлуке о предложеним активностима које нису наведене у анексу I, а могу имати значајан утицај на животну средину;

Одговор:

-Упућујемо на ЗПУЖС: члан 4. став 1. тачка 2; члан 5 (Обавеза прибављања сагласности на процену утицаја). Процедура процене утицаја на животну средину примењује и на пројекте који нису наведени у „Листи I”, уколико надлежни орган на основу прописаних критеријума донесе одлуку о томе, тј. уколико ови пројекти могу имати значајан утицај на животну средину. Листа пројеката за које није обавезна процена утицаја на животну средину дефинисана је Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 114/08) – „Листа II”.

(б) Мере које су предузете да се обезбеди да је заинтересована јавност информисана, на адекватан, правовремени и делотворан начин, на самом почетку процедуре доношења одлука у вези са животном средином о свему што је поменуто у ставу 2;

Одговор:

-Учешће заинтересоване јавности регулисано је чл. 10, 11, 14, 15, 20, 25, 27, 29 и 32. ЗПУЖС. Чланом 10. ЗПУЖС прописана је обавеза надлежног органа да обавештава заинтересовану јавност (као и заинтересоване органе и организације) о поднетом захтеву о потреби процене утицаја у року од десет дана од дана пријема уредног захтева.

-ЗИСКЗЖС регулише учешће заинтересоване јавности чл., 6, 11, 12, 14, 15, 23 и 24. Обавештавање органа и организација и јавности о пријему захтева за интегрисану дозволу дефинисано је чланом 11.

(в) Мере које су предузете да се обезбеди да временски рокови који се односе на процедуре учешћа јавности буду у складу са захтевима наведеним у ставу 3;

Одговор:

-Рокови предвиђени за учешће јавности или у вези са учешћем јавности у различитим фазама процедуре процене утицаја на животну средину регулисани су ЗПУЖС и чл: 10, 11, 14, 15, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28.

-Чл.11, 12, 14. и 15. ЗИСКЗЖС предвиђени су рокови за учешће јавности у појединим фазама процедуре издавања интегрисане дозволе.

(г) У вези са ставом 4, мере које су предузете да се обезбеди да се јавност укључи на самом почетку процедуре;

Одговор:

-Чланом 10. став 1. ЗПУЖС је придвиђена обавеза надлежног органа да обавештава заинтересоване органе и организације и јавност о поднетом захтеву о потреби процене утицаја у року од десет дана од дана пријема уредног захтева. На основу става 3. члана 10. заинтересована јавност, у року од десет дана од дана пријема обавештења из става 1. овог члана могу доставити своје мишљење. Ставом 4. члана 10. је предвиђено да надлежни орган, у року од 10 дана од истека рока утврђеног у ставу 3. овог члана, одлучује о поднетом захтеву узимајући у обзир достављена мишљења заинтересованих органа и организација и заинтересоване јавности. Потом наредни орган доставља носиоцу пројекта одлуку и о њој обавештава заинтересоване органе и организације и јавност у року од три дана од дана доношења одлуке (став 7).

-Упућујемо на ЗИСКЗЖС који чланом 11. регулише обавештавање органа и организација и јавности о пријему захтева за интегрисану дозволу. Члан 12. дефинише обавезу обавештавања о израђеном нацрту дозволе, а чланом 15. се регулише обавеза обавештавања о издавању интегрисане дозволе. Надлежни орган обавезан је да на захтев других органа и организација и заинтересоване јавности достави копију захтева за интегрисану дозволу и копију нацрта дозволе. Надлежни орган је дужан да обавештава друге органе и организације и заинтересовану јавност путем медија и то најмање у једном локалном листу који излази на подручју које ће бити захваћено утицајем активности постројења, као и путем интернета.

(д) У вези са ставом 5, мере које су предузете да се охрабре будући подносиоци захтева да препознају заинтересовану јавност, да узму учешће у дискусијама и да пруже информације у вези са циљевима пријављивања пре него што се пријаве за дозволу;

Одговор:

Посебне мере ради подстицања подносилаца захтева да препознају заинтересовану јавност, да узму учешће у дискусијама и да пруже информације у вези са циљевима пријављивања пре него што се пријаве за дозволу нису предвиђене.

(ђ) У вези са ставом 6, мере које су предузете да се обезбеди да:

(I) Надлежни органи јавне управе пруже заинтересованој јавности све информације релевантне за доношење одлука наведене у ставу б које су доступне у време спровођења процедуре учешћа јавности;

(II) Посебно да надлежни органи јавне управе пруже заинтересованој јавности информације наведене у овом ставу;

Одговор:

а)

-Упућујемо на ЗПУЖС: члан 10. став 2; члан 12. став 2.

-Члан 20. став 1. ЗПУЖС прописује да надлежни орган обезбеђује јавни увид, организује презентацију и спроводи јавну расправу о студији о процени утицаја а Члан 17. истог закона прописује садржај студије о процени утицаја на животну средину, односно садржај релевантних информација које се стављају на располагање јавности. Правилник о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05) детаљније прописује шта поједини елементи из члана 17. ЗПУЖС садрже.

б)

-Заинтересованој јавности је омогућен бесплатан преглед свих релевантних информација утврђених чланом 17. односно Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину. Упућујемо и на члан 33. ЗПУЖС где је прописано да трошкове, између осталог, учешћа јавности сноси носилац пројекта.

-Упућујемо на члан 7. ЗИСКЗЖС где су наведена основна начела интегрисаног спречавања и контроле загађивања између којих је и начело јавности. У члану 6. ЗИСКЗЖС дефинисано је да је обавеза надлежног органа да, поред осталог, обезбеди приступ јавности садржају захтева за издавање дозволе, издатим дозволама и резултатима мониторинга.

(е) У вези са ставом 7, мере које су предузете да се обезбеди да процедуре учешћа јавности дозволе јавности да подноси коментаре, информације, анализе или мишљења која сматра релевантним за предложену активност;

Одговор:

-Упућујемо на ЗЗЖС: члан 81. став 5; ЗПУЖС: члан 10. ст. 2 и 3; члан 14. став 2; члан 20; члан 21. ст. 1,2 и 3; члан 23; члан 32. ст. 2 и 4;

-Правилник о поступку јавног увида, презентацији и јавној расправи о студији о процени утицаја на животну средину: чл. 4, 5, 6 и 7.

-Упућујемо на ЗИСКЗЖС који предвиђа да други органи и организације и представници заинтересоване јавности достављају своја мишљења надлежном органу у року од 15 дана од дана пријема обавештења. Приликом израде нацрта дозволе надлежни орган разматра мишљења других органа и организација и заинтересоване јавности (члан 12.).

(ж) У вези са ставом 8, мере које су предузете да се обезбеди да се при доношењу одлука узме у обзир и исход учешћа јавности;

Одговор:

-ЗПУЖС: члан 14. став 3; члан 21. ст. 1 и 2; члан 32. став 4.

-Правилник о поступку јавног увида, презентацији и јавној расправи о студији о процени утицаја на животну средину: члан 7.

-Упућујемо и на члан 15. ЗИСКЗЖС који предвиђа да надлежни орган одлучује о издавању дозволе на основу захтева оператера, приложене документације, извештаја и оцене техничке комисије, као и прибављених мишљења других органа и организација и заинтересоване јавности.

(з) У вези са ставом 9, мере које су предузете да се јавност у најкраћем року обавести о одлуци у складу са одговарајућом процедуром;

Одговор:

-Обавеза обавештавања јавности о одлуци утврђена је ЗПУЖС и то чланом 25. укључујући и обавезу навођења разлога на којима је одлука донета. Такође, упућујемо и на члан 196. ЗОУП којим се прописују облик и саставни делови решења.

-Упућујемо на члан 15. ЗИСКЗЖС којим је прописано да решење о издавању дозволе, односно о одбијању захтева за издавање дозволе надлежни орган доставља оператеру и о томе обавештава друге органе и организације и јавност у року од осам дана од дана доношења решења. Надлежни орган доставља у писаној форми обавештење другим органима и организацијама. Чланом 31. дефинисано је да се новчаном казном кажњава за прекршај одговорно лице у надлежном органу и ако не обавештава друге органе, организације и јавност на прописани начин (члан 23);

(и) У вези са ставом 10, мере које су предузете да се обезбеди да се када орган јавне управе поново размотри или ажурира услове за обављање активности која је наведена у ставу 1, примењују одредбе из ставова 2–9 пошто буду унете неопходне измене, на одговарајућим местима;

Одговор:

-Чланом 3. ЗПУЖС предвиђено је да су предмет процене утицаја на животну средину пројекти који се планирају и изводе, промене технологије, реконструкције, проширење капацитета, престанак рада и уклањање пројеката који могу имати значајан утицај на животну средину. У складу са овим на процене утицаја на животну средину за пројекте код којих се врши промена технологије, реконструкција, проширење капацитета, итд. спроводи се процедура прописана Законом.

-Упућујемо и на чл. 18 и 28. ЗПУЖС

-ЗИСКЗЖС у члану 18. дефинише поступак и услове за ревизију дозволе. Ревизија дозволе се врши по истом поступку као и доношење дозволе.

(ј) У вези са ставом 11, мере које су предузете да се примене одредбе члана 6 на одлуке о томе да ли да се одобри намерно испуштање генетски модификованих организама у животну средину.

Одговор:

У складу са чланом 15. ЗГМО (Упознавање јавности) МПШВ ставља на увид јавности садржину пријаве у најмање једном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике Србије и путем електронских медија. Министарство организује и спроводи јавну расправу у трајању до 30 дана од дана стављања на увид јавности садржину пријаве. Мишљење Стручног савета за биолошку сигурност (извештај о процени ризика), као и коначно решење са образложењем, МПШВ такође објављује у најмање једном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике Србије и путем електронских медија.

-Упућујемо и на члан 63. ЗБХ који прописује да је при стављању у промет генетски модификоване хране и генетски модификоване хране за животиње, укључујући и количине у расутом стању, субјект у пословању таквом храном или храном за животиње дужан да субјекту који прима ту храну или храну за животиње, у писаном облику достави прописане податке.

XVI. ПРЕПРЕКЕ НА КОЈЕ СЕ НАИЛАЗИ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЧЛАНА 6

Опишите ако се током примене неког од ставова члана 6 наишло на неку препреку.

Одговор:

-Постојећи институционални и други капацитети МЖСПП и надлежних органа локалне самоуправе нису на одговарајућем нивоу због чега је потребно предузети мере ради њиховог јачања; Недостатак капацитета, посебно на локалном нивоу, према реакцијама удружења грађана, често се користи с циљем да се недовољно аргументоване студије „провуку” и добије дозвола.

-Злоупотреба транспарентности процедуре процене утицаја са намером опструирања доношења одлуке у околностима када се пропусти могућности утицаја на одлуке у другим надлежним органима (део министарства за урбанизам и грађевину, министарство водопривреде, министарство надлежно за послове рударства и енергетике, итд);

-Захтеви да се у поступку процене утицаја омогуће копије целокупне документације, чиме се нарушавају ауторска права пројектаната/консултаната.

-Релативно слабо учешће грађана (осим малог броја удружења) у поступцима процене утицаја на животну средину пројеката на покрајинском нивоу чему (можда) доприноси и непостојање обавезе писменог обавештавања заинтересоване јавности;

-Скромно учешће заинтересованих органа и организација (осим стручних организација као што су организације заштите природе);

-Током јавне расправе указано на проблем неусаглашености ЗПУЖС са Архуском конвенцијом (у делу Закона који регулише „процену затеченог стања”) као и на то да ЗПИ не садржи одредбе које упућују на процену утицаја на животну средину.

- Током јавне расправе изражен је став да је отежавајућа околност за примену члана 6 у томе што се процена утицаја врши на основу идејног пројекта а не на основу завршног пројекта тако да не постоји контрола над извођењем пројектног задатка.

XVII. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 6

Пружите додатне информације о практичној примени одредби о учешћу јавности у одлучивању о посебним активностима из члана 6. На пример: да ли има неких статистичких података или неких других информација о учешћу јавности у одлучивању о посебним активностима или о одлукама да се не примене одредбе овог члана на предложене активности које се спроводе у циљу националне одбране.

Одговор:

а)

-У току 2009. године у МЖСПП решено је 106 захтева за одлучивање о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину; 45 захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину; 50 захтева за издавање сагласности на студију о процени утицаја на животну средину. Одговорено је на 3 захтева за увид у документацију о процени утицаја и то по основу ЗСПИЈЗ.

-У току 2010. године, у ПСЗЖСОР вођен је 41 поступак процене утицаја на животну средину, од тога: I фаза – одлучивање о потреби процене утицаја: 20 поступака; II фаза – одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја: 10 поступака; III фаза - одлучивање о давању сагласности на студију о процени утицаја: 11 поступака. Од укупног броја предмета, јавност се укључила у само четири поступка.

- У Секретаријату за заштиту животне средине (Београд) број захтева у поступку процене утицаја пројеката на животну средину у току 2009. године износио је 255, завршено је 179 поступака, 5 поступака је прекинуто због нерешеног претходног питања, а 70 поступака је у току. Број захтева у поступку процене утицаја пројеката на животну средину у току 2010. године износи 187, решена су 102 захтева, а 85 поступака је у току. Грађани су исказали интересовање за давање мишљења у укупно 10 поступака процене утицаја за 2009. и 2010. годину. Није евидентирана ни једна жалба грађана и удружења на процедуре поступка процене утицаја на животну средину услед непоштовања прописа у области животне средине, већ само 3 жалбе које су изјавили носиоци пројеката;

- У Градској управи за заштиту животне средине (Нови Сад) током 2009. године било је 104 предмета који су се односили на процену утицаја на животну средину. Број процена утицаја на животну средину у 2010. години (до 15. новембра) износи 38. Заинтересованих грађана за давање мишљења на процену утицаја за овај период било је 6 (шест). Жалби грађана и удружења на процедуре процене утицаја на животну средину, због непоштовања прописа у области животне средине, није било;

- У Управи за привреду, одрживи развој и заштиту животне средине (Ниш) број процена утицаја на животну средину - у току 2009. и до новембра 2010. године износио је 100 предмета, за које је извршено 181 јавно оглашавање за заинтересовану јавност. Грађани показали интересовање за давање мишљења на 3 процене утицаја на животну средину (локација базе станице, локација складишта секундарних сировина и локација бензинске пумпе). Жалби грађана и удружења на процедуре процене утицаја на животну средину, због непоштовања прописа у области животне средине није било.

б) У складу са чланом 1. ЗПУЖС, пројекти намењени одбрани земље не подлежу процедури процене утицаја. Последњих година таквих пројеката је било 2. У овом случају Министарство одбране доставља потврду да се ради о пројектима који служе одбрани земље у складу са посебним прописима.

XVIII. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 6

Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје:

а) Видети интернет адресе наведене за Члан 4.

б)

<http://www.ekoplan.gov.rs/src/Oglasavanje-83-p2-list.htm>

Министарство животне средине и просторног планирања

<http://www.eko.vojvodina.gov.rs/?q=node/133>

Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој

<http://www.beograd.rs/cms/view.php?id=2038>; www.eko.bg.gov.rs.

Секретаријат за заштиту животне средине Београд

www.aarhuskg.rs

Архус центар Крагујевац

XIX. ПРАКТИЧНЕ И/ИЛИ ДРУГЕ ОДРЕДБЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ У ПРИПРЕМИ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА У ВЕЗИ СА ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ СХОДНО ЧЛАНУ 7

Наведите одговарајуће практичне и/или друге одредбе које се односе на учешће јавности у припреми планова и програма у вези са заштитом животне средине сходно члану 7.

-ЗПУЖС;

-ЗЗЖС: члан 10; члан 14. став 1. тачка 3; члан 35; члан 81. став 1. тачка 1. и став 2; ЗПИ: члан 15. став 2; члан 18. став 2; члан 20. став 2; члан 22. став 2, члан 30. став 1. тачка 4; члан 41; члан 46. став 2. тачка 7; чл. 50 и 51; ЗЗВ: члан 37. став 3; ЗВ: чл. 37-39; члан 25. тачка 7; ЗЗП: члан 54. ст. 6-8; члан 115; ЗШ: члан 21; ЗЕ: чл. 5 и 6; Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, број 41/09) (ЗППР): члан 5; итд.

Опишите транспозицију релевантних дефиниција из члана 2 и антидескриминационе одредбе из члана 3, став 9.

Одговор:

ЗПУЖС садржи дефиниције појмова „јавност” и „заинтересовна јавност” (члан 3. тач. 5. и б) за које се може рећи да су у складу са дефиницијама у Архуској конвенцији.

XX. МОГУЋНОСТИ ЗА УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ У ПРИПРЕМИ ПОЛИТИКА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СХОДНО ЧЛАНУ 7

Објасните могућности које се пружају за учешће јавности у припреми политика које се односе на животну средину сходно члану 7.

Одговор:

-Према одредбама члана 81. ЗЗЖС учешће јавности у погледу стратешке процене утицаја обезбеђује се у оквиру излагања просторног и урбанистичког плана, односно другог плана или програма из члана 35. овог закона на јавни увид. Стратешка процена утицаја на животну средину врши се за стратегије планове, програме и основе у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, телекомуникација, туризма, инфраструктурних система, заштите природних и културних добара, биљног и животињског света и њихових станишта и др. и саставни је део плана, односно програма или основе (члан 35). Стратешка процена утицаја на животну средину мора бити усклађена са другим проценама утицаја на животну средину, као и са плановима и програмима заштите животне средине и врши се у складу са поступком прописаним посебним законом. Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, у оквиру својих права и дужности, одређује врсте планова и програма за које се израђује стратешка процена утицаја.

-Према одредбама члана 19. ЗСПУЖС учешће јавности је саставни део поступка одлучивања. Пре упућивања захтева за добијање сагласности на извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему плана и програма обезбеђује учешће јавности у разматрању извештаја о стратешкој процени. Јавност разматра извештај у оквиру излагања плана и програма на јавни увид и одржавања јавне расправе, ако законом није друкчије одређено. Орган надлежан за припрему плана и програма обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину извештаја и достављање мишљења, као и времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења плана и програма. Орган надлежан за припрему плана и програма израђује извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности који садржи сва мишљења из члана 18. став 2. овог закона, као и мишљења изјављених у току јавног увида и јавне расправе о плану или програму, односно о извештају о стратешкој процени из члана 19. овог закона. Извештај се израђује у року од 30 дана од дана завршетка јавне расправе и садржи образложење о свим прихваћеним или неприхваћеним мишљењима (члан 20). Према одредби члана 22. на основу оцене из члана 21. овог закона орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на извештај о стратешкој процени или одбија захтев за давање сагласности. Рок за одлучивање о давању сагласности је 30 дана од дана пријема захтева органа надлежног за припрему плана и програма. Орган надлежан за припрему плана или програма не може упутити план или програм у даљу процедуру усвајања без сагласности на извештај о стратешкој процени од органа надлежног за заштиту животне средине. Размену информација о прекограничном утицају плана и програма на животну средину врши министарство надлежно за послове заштите животне средине (члан 23). Према одредби члана 24. Извештај о стратешкој процени, резултати учешћа заинтересованих органа и организација и јавности и других држава у случају прекограничног утицаја, саставни су део документационе основе плана и програма. Орган надлежан за припрему плана и програма обезбеђује доступност података из

става 1. овог члана после усвајања плана и програма под условима одређеним законом.

-ЗПИ предвиђа да стратешка процена утицаја на животну средину представља саставни део Просторног плана РС (члан 15), регионалног просторног плана (члан 18), Просторног плана јединице локалне самоуправе (члан 20), просторног плана подручја посебне намене (члан 22). Према одредбама члана 30. правила уређења, зависно од врсте планског документа, садрже, између осталог, и стратешку процену утицаја планског документа на животну средину. Одлука о изради планских докумената садржи и обавезу израде или неприступање изради стратешке процене утицаја на животну средину (члан 46). ЗПИ прописано је да се за урбанистичке и просторне планове учешће јавности спроводи у току спровођења поступка јавне расправе, тако да се истовремено разматра и извештај о СПУ. Чланом 41. је предвиђено да плански документи са прилозима морају бити доступни на увид јавности у току важења документа у седишту доносиоца. Излагање планског документа на јавни увид врши се после извршене стручне контроле и оглашава се у дневном и локалном листу (члан 59). О излагању планског документа на јавни увид стара се Републичка агенција за просторно планирање, односно орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове просторног и урбанистичког планирања. О извршеном јавном увиду планског документа, надлежни орган, односно комисија за планове сачињава извештај који садржи податке о извршеном јавном увиду, са свим примедбама и одлукама по свакој примедби. Извештај се доставља носиоцу израде планског документа, који има обавезу да у року од 30 дана од дана достављања извештаја поступи по одлукама. Осим тога, у случају да након јавног увида нацрта планског документа надлежни орган, односно комисија за планове утврди да усвојене примедбе суштински мењају плански документ, предвиђена је могућности да се донесе одлука којом се носиоцу израде налаже да изради нови нацрт или концепт планског документа, у року који не може бити дужи од 60 дана од дана доношења одлуке (члан 51).

-ЗЗВ у члану 37. предвиђа да Национални програм за постепено смањивање годишњих максималних националних емисија загађујућих материја доноси Влада Републике Србије за период од четири године и да он мора да буде доступан јавности и заинтересованој јавности.

-ЗВ у члану 37. утврђује обавезу израде стратешке процене утицаја на животну средину за Стратегију, план управљања водама и за посебан план управљања водама у складу са прописима којима се уређује заштита животне средине. Учешће јавности у припреми плана управљања водама регулисано је чланом 38. а поступак по примедбама чланом 39. Закона. Чланом 25. тачка 7. прописује се да јавност има право на информације о стању вода и раду надлежних органа у области вода, као и на укључење у процесе припреме и доношења планова управљања водама и контроле њиховог извршења.

-Члан 43. ЗЗП предвиђа да надлежни орган обезбеђује јавни увид и организује јавну расправу о предлогу акта о проглашењу заштићеног подручја и стручној основи – студији о заштити са картографском документацијом. Члан 54. ст. 6-8. ЗЗП предвиђа да је о предлогу плана управљања заштићеним подручјем управљач дужан да обавести јавност. Обавештавање јавности подразумева јавни увид у

предложени план. Према одредби члана 116. у току израде прописа, односно аката о проглашавању заштићених природних добара, планова управљања заштићеним подручјима и планова коришћења природних вредности, обезбеђује се учешће јавности у складу са овим законом.

-ЗШ у члану 21. предвиђа да План развоја шумског подручја, односно план развоја шума у националном парку, као плански документ којим се утврђују правци развоја шума и шумарства с планом за његово спровођење за шумско подручје, садржи, између осталог и извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину.

XXI. ПРЕПРЕКЕ НА КОЈЕ СЕ НАИЛАЗИ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЧЛАНА 7

Опишите неку препреку на коју сте наишли током примене члана 7.

Одговор:

-Неусаглашеност секторских прописа на основу којих се планови и програми доносе са ЗСПУЖС (како се СПУ ради за планове и програме из различитих сектора, а не само за оне који се односе на просторно и урбанистичко планирање, јавља се проблем са учешћем јавности за оне секторске планове и програме за које није прописана процедура учешћа јавности у оквиру секторских закона на основу којих се ти планови и програми доносе)

-Смањена могућност заштите права једнакости у управном и судском поступку јер се јавност укључује тек у трећој фази (I фаза је припремна фаза, II фаза је израда мишљења и III фаза је одлучивање о извештају о стратешкој процени)

-Један део удружења сматра да учешће јавности у креирању стратешких државних докумената и процесима који се тичу израде закона, подзаконских аката, правилника није на задовољавајућем нивоу (на пример у процесу израде „зеленог пакета” од 14 закона, усвојених у мају 2009. године, „није учествовало ниједно удружење”). Улога медија када је у питању извештавање о животној средини није на задовољавајућем нивоу.

XXII. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 7

Пружите додатне информације о практичној примени одредби о учешћу јавности у одлучивању о посебним активностима из члана 7.

Одговор:

-На нивоу МЖСПП у току 2009-10. године издато је 5 Сагласности на извештај о СПУ. Не постоји евиденција укупног броја урађених СПУ на нивоу локалне самоуправе.

-У ПСЗЖСОР у 2010. години вођен је 51 поступак у вези са стратешком проценом утицаја на животну средину и то је углавном било давање мишљења на одлуке о неприступању изради стратешке процене утицаја на животну средину, односно мишљења на извештаје о стратешкој процени утицаја на локалном нивоу. Највећи број одлука односи се на планове и програме у области шумарства и рибарства.

XXIII. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 7

Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје:

а) Видети интернет адресе наведене за Члан 4.

б) <http://www.rapp.gov.rs/>

Републичка агенција за просторно планирање

<http://www.eko.vojvodina.gov.rs/?q=node/134>

Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој

XXIV. НАПОРИ НАЧИЊЕНИ ДА СЕ ПРОМОВИШЕ УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ ТОКОМ ПРИПРЕМА ПРОПИСА И ПРАВИЛА КОЈИ БИ МОГЛИ ДА ИМАЈУ ЗНАЧАЈАН УТИЦАЈ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СХОДНО ЧЛАНУ 8.

8.

Наведите напоре које су органи јавне управе начинили са циљем да се промовише делотворно учешће јавности током припреме извршних прописа и других опште примењивих правно обавезујућих правила која би могла да имају значајан утицај на животну средину сходно члану 8. Колико год је то могуће, опишите транспозицију релевантних дефиниција из члана 2 и антидискриминационе одредбе из члана 3, став 9.

Одговор:

-Члан 77. ЗДУ прописује да су Министарство и посебна организација дужни да у припреми закона којим се битно мења правни режим у једној области или којим се уређују питања која посебно занимају јавност спроведу јавну расправу. Спровођење јавне расправе у припреми закона ближе се уређује пословником Владе.

-Упућујемо на члан 41-45. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 - пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10 и 69/10). Слична одредба садржана је и у Пословнику Народне скупштине Републике Србије, а у поступку припреме прописа које доноси Народна скупштина примењују се Јединствена методолошка правила за израду прописа („Службени гласник РС”, број 21/10).

-Неколико прописа у области животне средине предвиђају могућност учешћа јавности у припреми прописа. Тако на пример: члан 116. ЗЗП предвиђа да се у току израде прописа, односно аката о проглашавању заштићених природних добара, планова управљања заштићеним подручјима и планова коришћења природних вредности, обезбеђује учешће јавности у складу са овим законом; члан 6. тачка 20. ЗЗЈНС којим је експлицитно прописано да Агенција обезбеђује јавност у раду на спровођењу овог закона и „у поступку доношења подзаконских прописа”. ЗБХ у члану 10. предвиђа да се „приликом припреме, оцене и измене прописа о храни, морају обављати јавне расправе сходно важећим прописима, уз непосредно или посредно учешће свих заинтересованих страна, осим у хитним случајевима када то није могуће.”

XXV. ПРЕПРЕКЕ НА КОЈЕ СЕ НАИЛАЗИ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЧЛАНА 8

Опишите ако се током примене члана 8 наишли на неку препреку.

Одговор:

-Не постоји обавеза спровођења процедуре учешћа јавности приликом доношења свих прописа који могу бити значајни за област животне средине

-Иако надлежни органи у току припреме и усвајања прописа у области животне средине, или од значаја за област животне средине, спроводе различите активности које имају за циљ информисање јавности и прикупљање мишљења заинтересоване јавности нека удружења сматрају да се ова процедура не спроводи доследно и да јавност нема довољно могућности да утиче на доношење прописа.

-Релативно слаба заинтересованост јавности за учешће у процедурама припреме прописа.

-Недовољна знања заинтересоване јавности у погледу питања како, када и коме да доставе своја мишљења.

XXVI. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 8

Пружите додатне информације о практичној примени одредби о учешћу јавности на област о којој је се говори у члану 8.

-МЖСПП све нацрте прописа поставља на свој веб сајт (www.ekoplan.gov.rs) и заинтересована јавност може достављати своје коментаре и учествовати у процесу њиховог усвајања.

- МЖСПП је 2007-2008. године ангажовало удружење грађана „Амбасадори животне средине” за едукацију покрајинских и локалних власти о процедурама учешћа јавности у одлучивању.

XXVII. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 8

Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје:

<http://www.ekoplan.gov.rs/src/2-Nacrti-propisa-117-document.htm>

<http://www.ekoplan.gov.rs/src/2-Nacrti-propisa-163-document.htm>

Министарство животне средине и просторног планирања

<http://www.mpravde.gov.rs/cr/articles/zakonodavna-aktivnost/radne-verzije-zakona/>

<http://www.mpravde.gov.rs/cr/articles/zakonodavna-aktivnost/nacrti-zakona/>

<http://www.mpravde.gov.rs/cr/articles/zakonodavna-aktivnost/zakoni-u-skupstinskoj-proceduri/>

Министарство правде

<http://www.aarhuskg.rs/page/nacrti-pravilnika/>

Архус центар Крагујевац

http://www.srbatom.gov.rs/cir/index.php?option=com_content&view=category&id=42:2010-08-27-20-19-06&layout=blog&Itemid=72

Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије

XXVIII. ПРАВНЕ, РЕГУЛАТИВНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРИМЕНУ ОДРЕДБИ О ПРАВУ НА ПРАВНУ ЗАШТИТУ ИЗ ЧЛАНА 9

Наведите правне, регулативне и друге мере које се односе на примену одредби о праву на правну заштиту из члана 9.

-Устав РС, ЗЗЖС, ЗИСКЗ, ЗСПИЈЗ, ЗДУ, ЗЛС, ЗОУП

-Закон о управним споровима („Службени гласник РС”, број 111/09) (ЗУС)

- Закон о парничном поступку („Службени гласник РС”, број 125/04) (ЗПП)
- Закон о извршном поступку („Службени гласник РС”, број 125/04) (ЗИП)
- Закон о облигационим односима („Службени гласник СФРЈ”, бр. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, „Сл.л. СРЈ”, број 31/93) (ЗОО)
- Закон о заштитнику грађана („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 54/07) (ЗЗГ)
- Закон о посредовању - медијацији („Службени гласник РС”, број 18/05) (ЗП-М)
- Законик о кривичном поступку („Службени гласник РС”, број 46/06) (ЗКП)
- Кривични законик („Службени гласник РС”, бр. 85/05)
- Закон о одговорности правних лица за кривична дела („Службени гласник РС”, број 97/08) (ЗОПЛКД)
- Закон о Уставном суду („Службени гласник РС”, број 109/07) (ЗУстС)
- Закон о прекршајима („Службени гласник РС”, број 101/05)
- Закон о привредним преступима („Службени гласник СФРЈ”, бр. 4/77, 36/77, 14/85, 10/86, 74/87, 57/89 и 3/90 и „Службени гласник СРЈ”, бр. 27/92, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 64/01 и „Службени гласник РС”, бр. 101/05 (ЗПрПр)
- Закон о адвокатури „Службени гласник СРЈ”, бр. 24/98, 26/98, 69/00, 11/02 и 72/02) (ФЗА)

Објасните како се сваки од ставова у члану 9 примењује.

Опишите транспозицију релевантних дефиниција из члана 2. и антидискриминационе одредбе из члана 3, став 9.

Одговор:

-Упућујемо на члан 21. Устава Републике Србије који прописује да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације. Забрањена је свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета.

-Чланом 81а ЗЗЖС предвиђено је да заинтересована јавност у поступку остваривања права на здраву животну средину као странка има право да покрене поступак преиспитивања одлуке пред надлежним органом, односно судом, у складу са законом.

-Упућујемо на члан 6. ЗСПИЈЗ у коме је прописано начело једнакости по коме права из овог закона припадају свима под једнаким условима, без обзира на држављанство, пребивалиште, боравиште, односно седиште, или лично својство као што је раса, вероисповест, национална и етничка припадност, пол и слично.

Такође, посебно описати:

(а) У вези са ставом 1, мере које су предузете да се обезбеди да:

(1) Свака особа која сматра да њен-његов захтев за добијање информација из члана 4 није био процесуиран у складу са одредбама тог члана има приступ процедури за преиспитивање одлуке пред судом или пред другим независним и непристрасним телом установљеним законом;

Одговор:

-Упућујемо на члан 40. ЗОУП који предвиђа да странка у поступку може бити свако физичко и правно лице. Државни орган, организација, насеље, група лица и

др. који немају својство правног лица, могу бити странке ако могу бити носиоци права и обавеза или правних интереса о којима се решава у поступку (ст. 1. и 2).

-Чланом 22. ЗСПИЈЗ у коме је прописано да тражилац информације може изјавити жалбу Поверенику уколико: орган јавне власти одбаци или одбије захтев тражиоца, у року од 15 дана од дана када му је достављено решење или други акт; супротно обавези да у року од 48 часова од пријема захтева за које се може претпоставити да је од значаја за заштиту живота или слободе неког лица, односно да је од значаја за угрожавање или заштиту здравља и животне средине, не одговори тражиоцу; услови издавања копије документа који садржи тражену информацију уплатом накнаде која превазилази износ нужних трошкова израде те копије; не стави на увид документ који садржи тражену информацију употребом опреме којом сам располаже, односно не допусти тражиоцу да увид у документ изврши употребом сопствене опреме; не стави на увид документ који садржи тражену информацију, односно не изда копију тог документа на језику на којем је поднет захтев, иако располаже документом на том језику; орган власти на други начин отежава или онемогућава тражиоцу остваривање права на слободан приступ информацијама од јавног значаја, супротно одредбама овог закона. Против решења Народне скупштине, председника Републике, Владе Републике Србије, Врховног суда Републике Србије, Уставног суда и Републичког јавног тужиоца не може се изјавити жалба (члан 22. став 2) али се може покренути управни спор (члан 22. став 3). Решења Повереника су обавезујућа, коначна и извршна (члан 28. ст.1), а непоступања по решењу су санкционисана као прекршај кажњив по овом Закону (члан 46. став 1. тачка 14.). Када решење не буде извршено добровољно, Повереник спроводи административно извршење, путем принуде, тј. изрицањем новчаних казни, а ако се ни тако не спроведе извршење, Закон прописује да у том случају Влада обезбеђује извршење решења Повереника. Чланом 27. је прописано да се против решења и закључка Повереника може пред Управним судом покренути управни спор. Управни спор поводом остваривања права на слободан приступ информацијама од јавног значаја је хитан.

- Према одредбама члана 81. ЗДУ органи државне управе дужни су да омогуће прикладан начин на који им грађани могу поднети притужбе на рад или на неправилан однос запослених као и да у року од 15 дана одговоре на притужбу ако то подносилац притужбе захтева. Најмање једном у 30 дана орган државне управе је дужан да разматра питања која су обухваћена притужбама.

-Чланом 11. ЗУС предвиђено је да тужилац у управном спору може да буде физичко, правно или друго лице, ако сматра да му је управним актом повређено неко право или на закону засновани интерес. Државни орган, орган аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, организација, део привредног друштва са овлашћењима у правном промету, насеље, група лица и други који немају својство правног лица, могу покренути управни спор ако могу да буду носиоци права и обавеза о којима се решавало у управном поступку (ст. 1. и 2).

-Упућујемо на члан 29. ЗУст.С који регулише питање учесника у поступку пред Уставним судом.

-Упућујемо на члан 25. ЗЗГ који прописује да свако физичко или правно, домаће или страно лице које сматра да су му актом, радњом или нечињењем органа управе повређена права, може да поднесе притужбу Заштитнику грађана. Заштитник

грађана ће упутити подносиоца притужбе на покретање одговарајућег правног поступка, ако је такав поступак предвиђен, а неће покретати поступак док не буду исцрпљена сва правна средства.

-Упућујемо на чл. 8, 12. и 18. ЗП-М који прописује да када стране предложи или суд оцени да би спор могао успешно да се реши посредовањем, упутиће стране на поступак посредовања. Посредник је трећа неутрална особа која посредује између две стране у циљу решавања њиховог спорног односа, а у складу са начелима посредовања.

(II)Када постоји основ за преиспитивање одлуке пред судом, особа која се обраћа суду такође има право да се њен предмет решава по убрзаној процедури дефинисаној законом, која је бесплатна или јевтина и која подразумева да одлуку поново разматрају органи јавне управе или да је преиспитује независно и непристрасно тело које није суд;

Одговор:

-Упућујемо на члан 24. ЗСПИЈЗ у коме је прописано да Повереник доноси решење без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана предаје жалбе, пошто омогући органу власти да се писмено изјасни, а по потреби и тражиоцу. На поступак пред Повереником примењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, а које се односе на решавање другостепеног органа по жалби.

-Упућујемо на члан 14. ЗОУП-а који прописује да се поступак мора водити без одуговлачења и са што мање трошкова за странку и друге учеснике у поступку, али тако да се прибаве сви докази потребни за правилно и потпуно утврђивање чињеничног стања и за доношење законитог и правилног решења. Чланом 7. ЗОУП-а прописује да су органи који воде поступак, односно решавају у управним стварима, дужни да обезбеде успешно и квалитетно остваривање и заштиту права и правних интереса физичких лица, правних лица или других странака.

-Одредбом члана 110. ЗОУП прописано је да орган који води поступак може ослободити странку од плаћања трошкова поступка у целини или делимично, ако нађе да их не може поднети без штете по своје нужно издржавање, односно по нужно издржавање своје породице. Орган доноси закључак о томе по предлогу странке, на основу уверења о њеном имовном стању које издаје надлежни орган (став1). Упућујемо и на члан 164. ЗПП који прописује да ће суд ослободити од плаћања трошкова поступка странку која према свом општем имовном стању није у могућности да сноси ове трошкове.

(III)Коначне одлуке из овог става обавезују органе јавне управе која поседује информацију да своје разлоге наведу у писаној форми, макар у случајевима када је приступ информацијама одбијен;

Одговор:

-Упућујемо на члан 24. ЗСПИЈЗ у коме је прописано да Повереник доноси решење без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана предаје жалбе, пошто омогући органу јавне власти да се писмено изјасни, а по потреби и тражиоцу. Повереник ће решењем наложити органу власти да тражиоцу омогући слободан приступ информацијама од јавног значаја, када утврди да је жалба основана.

-Упућујемо на члан 28. ЗСПИЈЗ у коме је прописано да су решења Повереника обавезујућа, коначна и извршна, а непоступање по решењу су санкционисана као прекршај кажњив по овом Закону (члан 46. став 1. тачка 14.). Када решење не буде извршено добровољно, Повереник спроводи административно извршење, путем принуде, тј. изрицањем новчаних казни, а ако се ни тако не спроведе извршење, Закон прописује да у том случају Влада обезбеђује извршење решења.
-У складу са чланом 196. ЗОУП, решење се доноси писмено и садржи, између осталог, и образложење и упутство о правном средству.

(б) Мере које су предузете да се обезбеди да у оквиру државних закона, представници заинтересоване јавности који испуњавају критеријуме наведене у ставу 2 имају приступ процедури за преиспитивање одлука пред судом и/или пред неким другим независним и непристрасним телом установљеним законом, како би преиспитали материјалну и процесну законитост било које одлуке, чина или пропуста, сходно одредбама члана 6;

Одговор:

-Упућујемо на члан 11. ЗПУЖС којим је прописано да носилац пројекта и заинтересована јавност могу изјавити жалбу против одлуке надлежног органа о захтеву за одлучивање о потреби процене утицаја. Такође, носилац пројекта и заинтересована јавност могу изјавити жалбу против одлуке надлежног органа о захтеву за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја (члан 15)

-Упућујемо на чл. 24, 25. и 26. ЗПУЖС који прописују да надлежни орган доноси одлуку о давању сагласности на студију о процени утицаја или о одбијању захтева за давање сагласности на студију утицаја, на основу спроведеног поступка и извештаја техничке комисије и доставља носиоцу пројекта у року од десет дана од дана пријема извештаја. Одлука надлежног органа је коначна а против ње подносилац захтева и заинтересована јавност могу покренути управни спор.

-Упућујемо на члан 11. ЗУС; чл. 73. и 186. ЗПП; чл. 53-66. ЗКП; члан 29. ЗУстС; члан 25. ЗЗГ; чл. 8., 12 и 18. ЗМ.

(в) У вези са ставом 3, мере које су предузете да се обезбеди да тамо где су евентуални критеријуми, постављени државним законима, испуњени, представници јавности имају приступ административним и правним процедурама како би оспорили поступке и пропусте које су начинила приватна лица или органи јавне управе, а који су супротни одредбама државног закона који се односи на животну средину;

Одговор:

-Општом одредбом члана 113. ЗОУП-а прописано је да управни поступак покреће надлежни орган по службеној дужности или поводом захтева странке.

-Упућујемо на члан 9. ЗЗЖС који прописује да грађанин или групе грађана, њихова удружења, професионалне или друге организације, право на здраву животну средину остварују пред надлежним органом, односно судом, у складу са законом. Чланом 81а. предвиђено је да да заинтересована јавност у поступку остваривања права на здраву животну средину као странка има право да покреће поступак преиспитивања одлуке пред надлежним органом, односно судом, у складу са законом. Такође, чланом 107. ЗЗЖС је прописано да свако ко претрпи штету има

право на накнаду штете. Захтев за накнаду штете може се поднети непосредно загађивачу. Поступак пред судом за накнаду штете је хитан.

-Упућујемо на члан 26. ЗПУЖС који предвиђа да против одлуке о давању сагласности на студију о процени утицаја или о одбијању захтева за давање сагласности на студију утицаја подносилац захтева и заинтересована јавност могу покренути управни спор.

-Чланом 15. ЗИСКЗ предвиђено је да против решења надлежног органа о издавању дозволе, односно о одбијању захтева за издавање дозволе није допуштена жалба али се може покренути управни спор.

-Упућујемо на члан 54. ЗКП који прописује да се предлог за кривично гоњење подноси надлежном јавном тужиоцу, а приватна тужба надлежном суду. Упућујемо и на члан 224. ЗКП који предвиђа да се кривична пријава подноси надлежном јавном тужиоцу. Инспектор за заштиту животне средине у границама својих овлашћења може поднети пријаву надлежном органу за учињено кривично дело. Иначе, у Глави XIV КЗ дефинисана су кривична дела против животне средине.

- Упућујемо и на члан 6. ЗОПЈКД којим је предвиђено да правно лице одговара за кривично дело које у оквиру својих послова односно овлашћења учини одговорно лице у намери да за правно лице оствари корист или ако је због непоступања, надзора или контроле од стране одговорног лица омогућено извршење кривичног дела у корист правног лица од стране физичког лица које делује под надзором и контролом одговорног лица. Упућујемо и на члан 35. истог закона који предвиђа да се за исто кривично дело покреће и води, по правилу, против правног лица и одговорног лица јединствен поступак и доноси једна пресуда.

-Упућујемо на чл. 1 и 186. ЗПП. Према одредбама члана 73. ЗПП странка у поступку може бити свако физичко и правно лице а чланом 186. се предвиђа да се парнични поступак покреће тужбом.

-Према одредбама члана 156. ЗОО свако може захтевати од другог да уклони извор опасности од кога прети знатнија штета њему или неодређеном броју лица, као и да се уздржи од делатности од које произилази узнемиравање или опасност штете, ако се настанак узнемиравања или штете не може спречити одговарајућим мерама (став 1).

-Упућујемо на члан 116. ЗП који прописује да оштећени има право да сам или преко свог законског заступника или пуномоћника подноси и заступа захтев за покретање прекршајног поступка. Инспектор за заштиту животне средине у границама својих овлашћења може поднети захтев за покретање прекршајног поступка, поред тога што покреће прекршајни поступак, инспектор је и странка у поступку.

-Упућујемо на члан 86. ЗПрПр који прописује да се пријава за привредни преступ подноси надлежном јавном тужиоцу писмено или усмено. Инспектор за заштиту животне средине у границама својих овлашћења може поднети пријаву надлежном органу за учињен привредни преступ.

-Упућујемо на члан 170. Устава којим је предвиђено да се Уставна жалба може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

-Упућујемо и на релевантне прописе којима се прописује обавезан изглед решења и право на разгледање списа. У вези са тим упућујемо на члан 196. ЗОУП којим се прописује изглед решења које доноси надлежни орган и члан 70. који предвиђа право странака да разгледају списе и о свом трошку фотокопирају списе, као и право трећег лица да разгледа, препише или о свом трошку фотокопира списе уколико учини вероватним свој правни интерес. Указујемо и на члан 153. ЗП којим је предвиђено право подносиоца захтева за покретање прекршајног поступка, окривљеног, браниоца окривљеног, представника односно пуномоћника правног лица, оштећеног и његовог законског заступника односно пуномоћника, као и право других лица који за то имају интереса, да разматрају и преписују списе предмета. Указујемо и на члан 145. ЗПП којим је предвиђено право странака да прегледају, фотокопирају и преписују списе у коме учествују, односно право осталих лица да прегледају и преписују списе уколико имају оправдани интерес. Указујемо и на чл. 60. и 170. ЗКП којим је предвиђено право оштећеног, оштећеног као тужиоца и приватног тужиоца, односно окривљеног, осумњиченог и браниоца, односно сваког ко има оправдани интерес, да разматра списе и разгледа предмете који служе као доказ.

(2) У вези са ставом 4, мере које су предузете да се обезбеди да:

(I)Процедуре поменуте у ставовима 1, 2 и 3 пруже адекватан и делотворан правни лек;

(II)Наведене процедуре у свему осталом испуњавају захтеве из овог става;

Одговор:

-Упућујемо на члан 32. Устава Републике Србије који прописује да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега. Јавност се може искључити током читавог поступка који се води пред судом или у делу поступка, само ради заштите интереса националне безбедности, јавног реда и морала у демократском друштву, као и ради заштите интереса малолетника или приватности учесника у поступку, у складу са законом.

-Упућујемо на члан 12. ЗОУП-а који прописује да против решења донесеног у првом степену странка има право на жалбу. Чланом 14. ЗОУП-а је прописано да се поступак мора водити без одуговлачења и са што мање трошкова за странку и друге учеснике у поступку, али тако да се прибаве сви докази потребни за правилно и потпуно утврђивање чињеничног стања и за доношење законитог и правилног решења.

-Упућујемо на члан 56. ЗП који прописује да ће заштитну меру објављивања пресуде суд изрећи ако сматра да би било корисно да се јавност упозна са пресудом, а нарочито ако би објављивање пресуде допринело да се отклони опасност по живот или здравље људи или да се заштити сигурност промета роба и услуга или привреда. Члан 83. прописује да је суд дужан да поступак спроведе без одуговлачења, али тако да то не буде на штету доношења правилне и законите одлуке а члан 87. прописује да се против одлука надлежних органа донетих у првом степену може изјавити жалба.

-Упућујемо на члан 222. ЗП који прописује да писмено израђена пресуда садржи: увод, изреку, образложење и упутство о праву на жалбу, као и број, датум, потпис судије и службени печат.

-Упућујемо на члан 118. ЗПрПр који прописује да против пресуде донесене у првом степену овлашћена лица могу изјавити жалбу у року од осам дана од дана достављања преписа пресуде.

-Упућујемо на члан 360. ЗКП који прописује да се пресуда која је објављена мора писмено израдити и послати у року од осам дана по објављивању. Према одредби члана 363. ЗКП странке могу изјавити жалбу против пресуде донете у првом степену у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

-Упућујемо на члан 291. ЗИП који прописује да се привремена мера може одредити пре покретања и у току судског или управног поступка, као и по окончању тих поступака, све док извршење не буде спроведено.

(д) У вези са ставом 5, мере које су предузете да се обезбеди да су јавности пружене информације о приступу покретања управних и судских процедура за коришћење правних лекова.

Одговор:

-Устав Републике Србије гарантује сваком појединцу право на правну помоћ (члан 67.), чиме је ово право по први пут у нашем правном систему стекло статус Уставом зајамченог људског права. Према Уставу Републике Србије, право на правну помоћ, укључујући и бесплатну правну помоћ, користи се под условима одређеним законом.

-Одредбе о правној помоћи садржане су у више закона, који регулишу само поједине видове правне помоћи. ЗЛС у члану 20. тачка 31. предвиђено је да општина организује службу правне помоћи грађанима. ЗА у члану 25. предвиђа да адвокатска комора може организовати пружање бесплатне правне помоћи грађанима на територији основног суда. У области кривичноправне заштите, пружање правне помоћи, укључујући и бесплатну правну помоћ, парцијално је регулисано ЗКП и Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица (ЗМУКД) („Службени гласник РС”, број 85/05). Бесплатно заступање странака у грађанским судским поступцима регулисано је чланом 164. ЗПП.

-Једно од начела ЗОУП-а је начело пружања помоћи странци (члан 15). Указујемо на члан 110. ЗОУП који предвиђа право странке на ослобођење од трошкова поступка у целини или делимично, уколико их странка не може поднети без штете по своје нужно издржавање, односно по нужно издржавање своје породице.

XXIX. ПРЕПРЕКЕ НА КОЈЕ СЕ НАИЛАЗИ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЧЛАНА 9.

Опишите ако сте током примене неког од ставова члана 9 наишли на неку препреку.

Одговор:

-Између опште јавности и припадника самог правосуђа, постоје разлике у разумевању суштине процеса у правосуђу због чега и постоје притужбе на рад судова. Такође, постоји погрешна идентификација одговорности Министарства

правде за стање у свим органима правосудног система. Многи грађани не разумеју у потпуности функционисање правосудног система у демократском друштву. То има за последицу да грађани невољно користе судове да би остварили правну заштиту за повреду основних права и слобода.

-Министарство правде је израдило Националну стратегију реформе правосуђа на основу које утврдило да је приступ евиденцији о предметима ограничен на странке у поступку, адвокате и уски круг других лица. Министарство правде је у оквиру Националне стратегије реформе правосуђа приступило извођењу пројекта увођења новог пословног софтвера, односно програма за аутоматизовано вођење предмета у судовима у Републици Србији. Системи за аутоматизовано вођење предмета уведени су у свим Привредним судовима у Републици Србији а пројекат увођења система у остале судове у Републици Србији се приводи крају. Након увођења система, грађанима ће бити омогућен слободан приступ подацима из предмета као и преглед кретања предмета уз очување приватности странака у поступку. На овај начин отвореним приступом постићиће се објективна слика о судовима, судијама и судским поступцима, смањити могућност дезинформисања јавности и постићи боље разумевање и веће поверење у правосуђе.

-Схватајући да снага и виталност правосудног система зависи од грађана који разумеју и подржавају његову улогу, правосудни систем тежи да промовише равноправан приступ правосуђу свих, укључујући сиромашне грађане, доношењем новог закона који би путем програма правне помоћи испоставио целовит и ефикасан систем бесплатне правне помоћи, доступан свима којим је таква помоћ потребна. Новим законом, ће се успоставити целовит систем правне помоћи који ће обезбедити делотворнију помоћ оптуженима у парничним и кривичним поступцима, и омогућити стандардизован начин утврђивања критеријума за пружање правне помоћи.

XXX. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 9

Пружите додатне информације о практичној примени одредби о праву на правну заштиту из члана 9. На пример: да ли има неких статистичких података о правним поступцима из области животне средине и да ли постоје неки механизми за пружање помоћи који би уклонили или умањили финансијске и друге препреке које се односе на право на правну заштиту?

Одговор:

-Сектор за контролу и надзор МЖСПП је у сарадњи са Министарством правде, Удружењем судија за прекршаје, Правосудним центром и ОЕБС-ом, организовао други циклус обуке за правосудне органе под називом „Подршка примени закона из области заштите животне средине”. Овога пута обука је била намењена судијама за прекршаје, као и инспекторима за заштиту животне средине. Током 2009. године, у периоду од марта до октобра, одржано је шест оваквих тренинга, чиме је обухваћено више од 450 учесника, од чега око 300 судија за прекршаје, 95 републичких и 20 градских инспектора за заштиту животне средине.

-Према подацима Сектор за контролу и надзор МЖСПП у 2009. години је поднето 885 пријава од чега је процесуирано 235.

- У оквиру Националне реформе правосуђа донети су закони којим је установљена нова организација судства и тужилаштва и то: Закон о Високом савету судства, Закон о Државном већу тужилаца, Закон о судијама, Закон о јавном тужилаштву, Закон о уређењу судова и Закон о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва. Поменути правосудним прописима основане су нове институције попут Високог савета судства, Државног већа тужилаца и Управног суда које гарантују независност и самосталност судија и тужилаца. Веома важно је и оснивање Правосудне Академије која спроводи иницијалну и континуирану обуку носилаца правосудних функција. Нова мрежа судова, установљена наведеним законима, отпочела је са радом 1. јануара 2010. године. Новом организацијом судства извршена је специјализована расподела предмета чиме је постигнуто ефикасније и објективније решавање предмета и несметан приступ грађана правди.

-Имајући у виду стратешке правце развоја Републике Србије и настојање државе да у пуној мери успостави владавину права, у складу са највишим међународним стандардима, што је један од важних услова за придруживање Европској унији, Влада Републике Србије је усвојила Стратегију развоја система бесплатне правне помоћи у РС (у даљем тексту: Стратегија), као први корак ка успостављању делотворног, ефикасног и финансијски одрживог система бесплатне правне помоћи. Стратегија је припремљена у оквиру пројекта „Стварање ефективног и одрживог система за пружање бесплатне правне помоћи у Републици Србији”, коју је спроводило Министарство правде, у партнерству са Програмом Уједињених нација за развој (УНДП), на основу споразума склопљеног марта 2007. године, уз финансијску помоћ Шведске агенције за међународни развој и сарадњу (СИДА). Стратешка опредељења и оквир будућег система бесплатне правне помоћи у Републици Србији базирани су на резултатима двогодишњег рада Фонда за правну помоћ, формираног у оквиру пројекта, који је путем јавних конкурса додељивао средства за пружање помоћи сиромашним и маргинализованим групама у Републици Србији. Рад Фонда омогућио је да се тестирају различити модели пружања правне помоћи, укаже на њихове предности и недостатке, преиспитају критеријуми за добијање правне помоћи, као и начин ефикасног управљања и финансирања система бесплатне правне помоћи, како би се дошло до валидних података на основу којих би се формулисала оптимална решења, односно реални и спроводиви предлози и препоруке.

-При свакој локалној самоуправи постоји као посебно одељење-канцеларија за пружање бесплатне правне помоћи грађанима а која се састоји у: пружању усмених правних савета, као и у потпуном преузимању и вођењу предмета (писање тужби, поднесака правних лекова итд.

-На правним факултетима у Републици Србији је уведен наставни предмет „Правна клиника”. У оквиру овог предмета се пружа бесплатна правна помоћ за сиромашне грађане, избеглице, жртве породичног насиља. „Правна клиника” правног факултета универзитета у Београду пружа бесплатну правну помоћ сиромашним грађанима и свим студентима београдског универзитета.

XXXI. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 9

Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје:

<http://www.parlament.gov.rs>

Народна скупштина Републике Србије

<http://www.mpravde.gov.rs/>

Министарство правде

<http://www.drzavnauprava.gov.rs/>

Министарство за државну управу и локалну самоуправу

<http://www.ustavni.sud.rs/page/view/166-101192/obracanje-sudu>

Уставни суд

<http://www.vk.sud.rs/assets/files/informator/Informator-januar-2010.pdf>

Врховни касациони суд

<http://www.bg.ap.sud.rs/cr/articles/sluzba-za-odnose-sa-javnoscu/>

Апелациони суд у Београду

<http://www.ns.ap.sud.rs/index.php/srl/informator-o-radu>

Апелациони суд у Новом Саду

<http://www.trgsud.org.rs/informatorTSBbr1.pdf>

Привредни суд у Београду

<http://www.prvi.os.sud.rs/informator-o-radu-suda.html>

Први основни суд у Београду

<http://www.ombudsman.rs/>

Заштитник грађана

<http://www.advokatska-komora.co.rs/>

Адвокатска комора Србије

www.pravnifakultet.rs/tag/pravna-klinika

Правни факултет Универзитета Унион

<http://ekologija.pf.uns.ac.rs/pravna%20klinika.htm>

Правна клиника – Правни факултет Универзитет у Новом Саду

<http://www.ius.bg.ac.rs/Pravna%20klinika/PRAVNA%20KLINIKA.htm>

Правна клиника – Правни факултет Универзитет у Београду

http://www.prafak.ni.ac.rs/index.php?option=com_content&task=view&id=376&Itemid=469

Правна клиника – Правни факултет Универзитет у Нишу

www.portal.sud.rs/Libra_TrgSud\CMS_NE/default.cfm?action=login

Преглед судских предмета пред Привредним судовима у Србији

Чланови 10 – 22 не односе се на државну примену.

XXXII. ОПШТА ЗАПАЖАЊА У ВЕЗИ СА ЦИЉЕВИМА КОНВЕНЦИЈЕ

Ако је могуће, укажите на то како примена Конвенције доприноси заштити права свих људи, данашњих и будућих генерација да живе у окружењу које је подесно за њихово здравље и благостање.

Допринос Конвенције би се могао се посматрати са становишта јачања положаја грађана и удружења која се баве питањима од значаја за животну средину, увођења извесне систематичности у правила која се односе на заштиту појединих права у области животне средине или у вези са животном средином као и

интернационализације процедуралних аспеката заштите права на здраву животну средину из члана 74. Устава Републике Србије.

XXXIII. ПРАВНЕ, РЕГУЛАТИВНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРИМЕНУ ОДРЕДБИ О ГЕНЕТСКИ МОДИФИКОВАНИМ ОРГАНИЗМИМА СХОДНО ЧЛАНУ 6 bis и АНЕКСУ I bis

НАПОМЕНА:

Република Србија није потврдила ГМО амандман, тј. није страна уговорница ГМО амандмана.

У вези са правним, регулативним и другим мерама којима се примењују одредбе о учешћу јавности у доношењу одлука о намерном испуштању генетски модификованих организама у животну средину и о пласирању на тржиште генетски модификованих организама из члана 6 bis, опишите:

(а) У вези са ставом 1 члана 6 bis и:

- (I) **Члан 1** анекса I bis, мере у регулаторном оквиру стране потписнице које су предузете да се обезбеди делотворно информисање и учешће јавности у доношењу одлука сходно одредбама из члана 6 bis;
- (II) **Члан 2** анекса I bis, било која изузећа предвиђена у регулаторном оквиру стране потписнице која се односе на процедуру учешћа јавности дефинисану у анексу I bis као и критеријуме за та изузећа;
- (III) **Члан 3** анекса I bis, мере које су предузете да се јавности, на адекватан, правовремени и делотворан начин, обезбеди сиже обавештења, уведен како би се добило овлаштење за намерно испуштање и пласирање на тржиште, као и извештај о процени, ако постоји;
- (IV) **Члан 4** анекса I bis, мере које су предузете да се обезбеди да информације које су наведене у том члану ни у ком случају не могу бити поверљиве;
- (V) **Члан 5** анекса I bis, мере које су предузете да се обезбеди видљивост процедура доношења одлука као и да се јавности пружи приступ релевантним процедуралним информацијама укључујући, на пример и информације о:
  - а. Природи могућих одлука;
  - б. Органима јавне управе одговорним за доношење одлуке;
  - в. Мерама учешћа јавности сходно ставу 1 анекса I bis;
  - г. Упућивању на органе јавне управе од којих се може добити релевантна информација;
  - д. Упућивању на органе јавне управе којима се могу поднети коментари и код којих се може заказати време предаје тих коментара;
- (VI) **Члан 6** анекса I bis, кораци које су предузети да се обезбеди да мере које су уведене ради спровођења става 1 анекса I bis дозвољавају јавности да поднесу, на било који прикладан начин, било које коментаре, информације, анализе или мишљења која сматра

релевантним за предложена намерна испуштања или пласирање на тржиште;

(VII) **Члан 7** анекса I bis, мере које су предузете да се обезбеди да се узме у обзир исход процедура учешћа јавности организованих сходно ставу 1 анекса I bis;

(VIII) **Члан 8** анекса I bis, мере које су предузете да се обезбеди да текстови одлука које су донели органи јавне управе у складу са одредбама анекса I bis буду јавно доступни заједно са разлозима и факторима на основу којих су те одлуке донете;

(б) У вези са **ставом 2** члана 6 bis, како су начињени захтеви постављени у складу са одредбама анекса I bis комплементарни и дефинисани на начин да представљају потпору националног оквира биолошке сигурности стране потписнице, те да су у складу са циљевима Картегена протокола о биолошкој сигурности уз Конвенцију о биодиверзитету;

Одговор:

XXXIV. ПРЕПРЕКЕ НА КОЈЕ СЕ НАИЛАЗИ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 6 bis И АНЕКСА I bis

Опишите ако се током примене неког од ставова члана 6 bis и анекса I bis наишли на неку препреку.

Одговор:

XXXV. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 6 bis И АНЕКСА I bis

Пружите додатне информације о практичној примени одредби о учешћу јавности у доношењу одлука о намерном испуштању и пласирању на тржиште генетски модификованих организама из члана 6 bis. На пример: да ли има неких статистичких података или других информација о учешћу јавности у таквим одлукама или у одлукама разматраним у ставу 2 анекса I bis које се сматрају изузећима из процедура учешћа јавности у том анексу?

Одговор:

XXXVI. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 6 bis

Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје, укључујући и адресе на којима су доступни регистри одлука и испуштања која се односе на генетски модификоване организме:

Одговор: